

Klimatkontrakt 2030

Mellan Malmö stad och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2024

Innehåll

1. Klimatkontrakt 2030	3
2. Syftet med Klimatkontrakt 2030	3
3. Parter	4
4. Gemensamt åtagande	5
4.1 Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	5
4.3 Lärande och innovation - att göra, dela och skala	5
5. Kommunens åtaganden	6
5.1 Klimatmål 2030	7
5.2 Klimatfärdplan 2030	19
5.3 Klimatinvesteringsplan 2030	44
6. Myndigheternas gemensamma åtaganden	47
6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning	48
6.2 Samordnande insatser kring finansiering	48
6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	48
7. Viable Cities åtaganden	48
7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030	49
7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning	49
7.3 Innovation, implementering och skalning	49
7.4 Samordnad finansiering	50
7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer	50
Klimatkontrakt 2030	51
Bilaga 1 - Länkar till dokument	52
Bilaga 2 - Omställningskartan	53

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för både nuvarande och framtida generationer. För att möta denna utmaning krävs att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska bibehålla eller öka livskvaliteten för invånarna, samtidigt som de når noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att uppfylla missionen behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen

Arbetet med missionen är i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också är en utgångspunkt för många svenska städernas klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan betraktas som en genomförandeplan för Parisavtalets åtaganden om klimatomställning. Missionen ligger även i linje med de svenska miljömålen och det klimatpolitiska ramverket med inga nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045, samt EU:s målsättning om klimatneutralitet till 2050.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan städer och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär en högre ambition för hållbar stadsutveckling. Denna

ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens resurser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhälle och medborgare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Malmö stad.
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities¹.

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

4. Gemensamt åtagande

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap från signatärerna för att arbeta i riktning mot missionen om klimatneutrala och hållbara städer. Detta inkluderar att utforska nya sätt att styra och leda i samverkan med aktörer i alla delar av och på alla nivåer i samhället.

Arbetet med att utforska, utveckla och implementera nya sätt att arbeta med omställningen sker inom tre övergripande utvecklingsprocesser.

4.1 Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet.

En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas.

För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4.3 Lärande och innovation – att göra, dela och skala

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla uppföljning, utvärdering och analys på lokal och nationell nivå i samarbete med europeiska och internationella initiativ för klimatneutrala och hållbara städer.

Processen syftar också till att stärka städernas roll som innovationsnav för omställningen. I detta ingår insatser för att stärka implementering, delning och skalning av lösningar, eftersom innovationer bara är framgångsrika när de tas i bruk och får genomslag i praktiken. Alla signerande aktörer åtar sig att bidra och samskapa på mötesplatser och inom initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno.

5. Kommunens åtaganden

Malmö är en internationell föregångare med sitt holistiska klimatomställningsarbete och arbetet mot en hållbar stadsutveckling. Detta manifesteras bland annat genom att staden utifrån sitt klimatkontrakt med EU-kommissionen, som bland annat beskriver Malmös mål och planer för att ställa om till en klimatneutral och hållbar stad, tilldelats "EU Mission Label" – en kvalitetsstämpel för stadens arbete med att snabba på klimatomställningen. Malmö stad är medveten om begränsningarna i sin egna rådighet för att bidra till omställningen av Malmö och inser att stadens omställningsarbete inte kan ses som en isolerad process. Det är direkt avgörande att omställningen sker tillsammans med lokala aktörer och medborgare, men också med stöd av andra städer – kommuner, näringsliv, akademi, civilsamhälle och myndigheter.

Behovet av samverkan och ett samlat grepp kring städernas omställningsarbete är några av anledningarna till att Malmö stad var aktiv i initieringen och utvecklingen av Viable Cities. Malmö stad ser ett stort värde av att arbeta med flernivåstyrning, vilket visas genom det tillsammansarbete som sker på en nationell nivå med stöd av Viable Cities programkontor och deltagande myndigheter, men också genom att Malmö medvetet tar en aktiv roll på den internationella arenan genom engagemang i forum som NetZeroCities, EuroCities och ICLEI. Malmö stad ser ett stort värde av att vara en föregångare i samhällets omställning samt att fokusera på kollektivt lärande och delning av erfarenheter. Genom samskapande och lärande på flera nivåer, såväl inom Sveriges som internationellt, ser Malmö stad sin roll i att uppfylla visionen om att Sverige ska inspirera till och ha en ledande roll i klimatomställningen genom klimatneutrala och hållbara städer.

Malmö stad är behov av att stärka sin kapacitet av att leda, koordinera och stödja den lokala omställningen, bidra till policyutveckling, finansiering, innovation- och utvecklingsinsatser. Därför stödjer Malmö stad ett nationellt portföljarbete för att skapa transformativ systemförändring utifrån missionen Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Bara tillsammans kan samhället nå missionen och bidra till att städernas klimatomställning sker utifrån ett brett perspektiv, där social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet samtidigt beaktas och bidrar till att skapa förutsättningar för alla att leva ett gott liv inom de planetära gränserna.

5.1 Klimatmål 2030

Mål och nuläge

Inriktningen för Malmö stads miljö- och klimatarbete styrs övergripande av *Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030* (se bilaga 1). Programmet är Malmös lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, men arbetet måste även omfatta den sociala och den ekonomiska dimensionen för att Malmö ska kunna bli hållbart. För att åstadkomma en grön och rättvis omställning, tillsammans med en effektiv klimatanpassning, så måste ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samverka och skapa synergier. Rätt utfört kan insatser för miljön och klimatet ge positiv effekt på andra delar i samhället, som till exempel stärkt konkurrenskraft för näringslivet, fler arbetstillfällen samt goda livsvillkor och bättre hälsa för Malmöborna.

Utöver miljöprogrammet är Malmö stads budget det viktigaste styrdokument som påverkar stadens prioriteringar. Av kommunfullmäktiges budget för 2024 framgår att trots breda effektiviseringskrav i staden, så ska klimatomställningen värnas. Vidare lyfter kommunfullmäktige, i budget för 2024, bland annat skärpta och fler miljö- och klimatambitioner, ett nytt näringslivsprogram med fokus på hållbar tillväxt, en årligen reviderad koldioxidbudget och hållbar energiförsörjning. Även frågor som rör klimatanpassning, resiliens och biologisk mångfald pekas ut av kommunfullmäktige som viktiga i Malmös utveckling.

Under 2024 har fokus legat på att öka takten i Malmös klimatomställning samt att växla upp arbetet med stadens klimatanpassning för att Malmö ska öka sin förmåga att hantera effekter av ett förändrat klimat. Nära kopplat till arbetet med klimatanpassning är även arbetet för att öka den biologiska mångfalden och att införa fler naturbaserade lösningar som samtidigt bland annat bidrar till att fler lokala kolsänkor etableras. Elförsörjningen är fortsatt ett prioriterat insatsområde för att skapa förutsättningar för klimatomställningen.

Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030 är antaget av kommunfullmäktige och det strategiska dokument som anger riktningen för Malmö stads långsiktiga arbete med miljö- och klimatfrågor. Miljöprogrammet är styrande för stadens nämnder och bolag och ska även stödja och inspirera Malmöbor, föreningsliv, aktörer inom privat och offentlig sektor.

Miljöprogrammet består av tolv mål fördelade på tre målområden:

- Ett Malmö med minsta möjliga klimatpåverkan
- Ett Malmö med god livsmiljö
- Ett Malmö med rik och frisk natur

Till det övergripande målområdet om minskad klimatpåverkan finns följande mål:

1. Utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område har minskat med 70 procent.
2. Malmö stads organisation har nettonollutsläpp.
3. År 2030 är Malmös konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp på god väg till en hållbar nivå.
4. Malmö försörjs av 100 procent förnybar och återvunnen energi.

Ytterligare två mål som rör klimat återfinns inom de övriga målområdena:

1. Malmö har ett hållbart mobilitetssystem
2. Ökad resurseffektivitet.

Kommunfullmäktigemålen i Malmö stads budget för år 2024 anger att Malmö stad ska vara en grön stad som leder klimatomställningen. Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och ska vara en klimatneutral stad 2030, med ambitionen om 70 procent reduktion och 30 procent kompensation. Malmö stads miljönämnd har konkretiserat målet om minskade konsumtionsbaserade utsläpp, genom att definiera ett mål om att Malmöbornas genomsnittliga konsumtionsbaserade utsläpp ska halveras till 3.1 ton koldioxid/person till år 2030 utifrån 2019 års snitt på 6.2 ton koldioxid/person. Utifrån ambitionerna i The Malmö Commitment² vill Malmös politiska styre säkerställa att omställningsprocessen ska vara inkluderande och rättvis.

En rättvis omställning kräver ett arbetssätt som genom strategiska val, planerade åtgärder och balanserande processer, säkerställer att stadens klimatomställningsprocess avstår lösningar som är skadliga för människor och ekosystem, för att i stället tillämpa lösningar som stärker stadens hållbarhet, bidrar till en jämlik stad och en rättvis omställning för alla. Klimatarbetet har särskilt fokus på dem som är mest sårbara för klimatförändringarnas negativa effekter samt av de sociala och ekonomiska förändringar som omställningen medför.

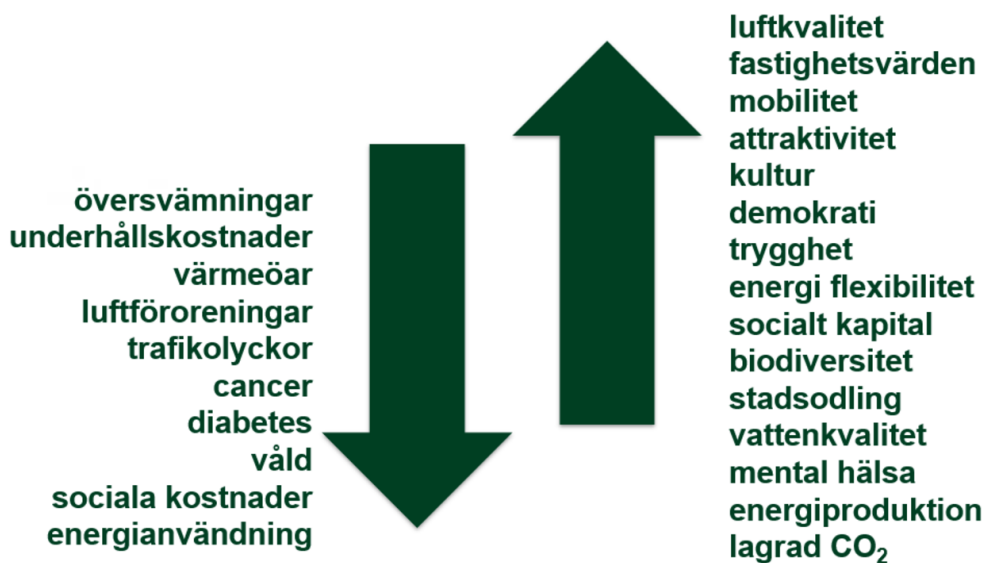
När Malmö ska påskynda sina ansträngningar att minska koldioxidutsläppen i staden, så kommer förändringar i sätten att leva, resa eller konsumera också att medföra skilda effekter på samhällets olika grupper. Åtgärder kopplade till områden som bostad, mobilitet eller energi är oundvikligen knutna till frågor om till exempel rättvisa, rimliga livskostnader, tillgänglighet eller inkludering, som alla måste beaktas vid utformning av nya policyer eller genomförande av åtgärder. Omställningen innebär dock inte bara risker – den innebär också betydande möjligheter för Malmö, i form

² <https://malmo-commitment.org/>

av förbättrade levnadsvillkor, nya jobb eller affärs- och marknadsmöjligheter. En rättvis omställning är centralt i Malmös arbete, för att till skillnad från att koncentrera sig enbart på begrepp som "hållbar" eller "inkluderande", hamnar fokus mer på hur omställningens kostnader, fördelar eller nyttor delas rättvist mellan olika geografiska områden, aktörs- eller samhällsgrupper.

För att säkerställa måluppfyllelse och en rättvis och inkluderande omställningsprocess, så har Malmö stad inrättat en stödjande process – Klimatomställning Malmö, med starkt fokus på sektors- och aktörsövergripande samverkan samt etablering av nya arbetssätt. För att hantera processens och samhällets snabba förändringar har det historiska fokuset på kommunala handlingsplaner ersatts av sektorsövergripande gemensamma färdplaner, stödjande strategiska analyser och aktörssamverkan. Inom sex tematiska färdplaner, samt en färdplan för Malmö stads organisations interna nettonollarbete om att vara klimatneutrala till 2030, finns det nu beskrivningar var Malmö befinner sig i relation till utpekade mål och centrala skiften som krävs för att komma fram. Respektive färdplan utgår från ett samlat kunskapsläge, med bedömningar från anknutna professioner eller branscher, och visar vilka åtgärdsområden som är viktiga att prioritera för att nå klimatmålen samt skapa synergier för att bidra till andra samhällsnyttor. Respektive färdplans samlade åtgärdsportfölj utvecklas som bilaga till varje färdplan.

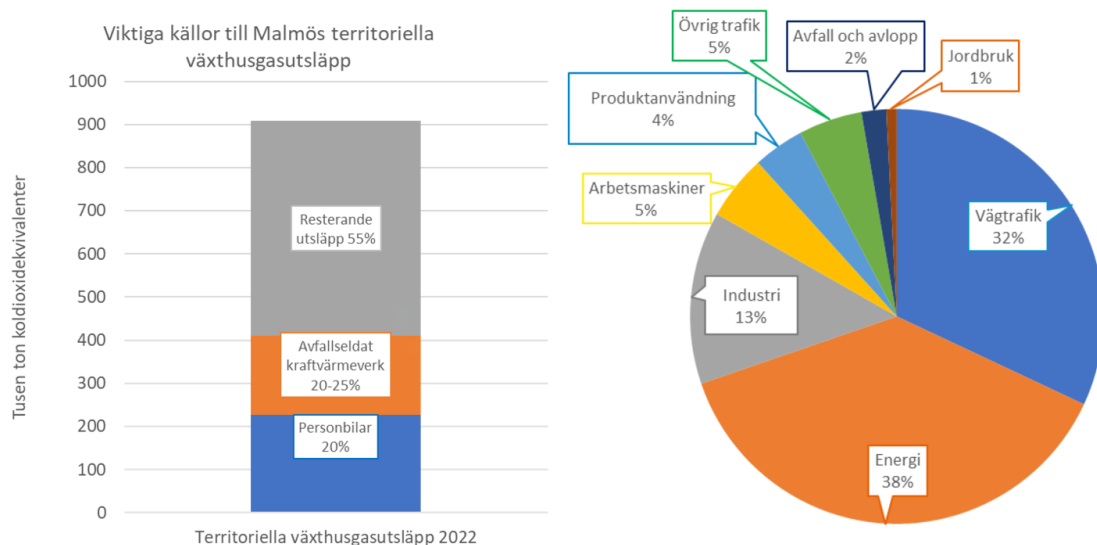
Figur 1. Exempel på områden där klimatomställningen förväntas ge synergieffekter.

Färdplanerna utgör beslutstöd som pekar ut gemensam riktning och hjälper det lokala ekosystemet av aktörer att prioritera i omställningsarbetet. Tillsammans utgör färdplanerna och dess utpekade skiften de prioriterade omställningsområdena för hela Malmös omställning samt visar den samlade vägen för att minska Malmös geografiska utsläpp med 70 procent.

För att säkerställa att färdplanerna och deras prioriterade åtgärder är aktuella genomför Malmö stad vartannat år nya analyser för att dels aktualisera nulägesbeskrivningar, men också till exempel revidering av potentialanalysen för prioriterade åtgärder. Under 2024 genomförs förnyade scenarioanalyser för tre olika alternativ för reduktion och kompensation utifrån den samlade åtgärdsportföljen. De analyserade alternativen utgörs av alternativen 75/25 procent, 80/20 procent och 85/15 procent. Under 2024 har Malmö stad också påbörjat analyser av den samlade åtgärdsportföljen ur såväl ett ekonomiskt konsekvensperspektiv, fördjupad co-benefitanalys för att synliggöra multipla nyttor samt ur ett finansierings- och investeringsperspektiv. Analyserna förväntas vara klara till sommaren 2025.

Malmö **territoriella växthusgasutsläpp**, vilka år 2023 totalt uppgick till 836 kton koldioxidekvivalenter inom Malmö kommun, har sitt ursprung till största delen i energi- och vägtrafiksektorn. I energisektorn kommer utsläppen framför allt från SYSAV:s avfallseldade kraftvärmeverk, där restavfallet från 14 skånska kommuner energiåtervinns samtidigt som det producerar el och värme till Malmö stad och Burlövs kommun. Utsläppen från vägtrafik kommer huvudsakligen från personbilar. Detta beror till stor del på att Malmö är en genomfartskommun – många personbilar och lastbilar passerar genom kommunen, vilket ger upphov till högre utsläpp från vägtrafiken i kommunen.

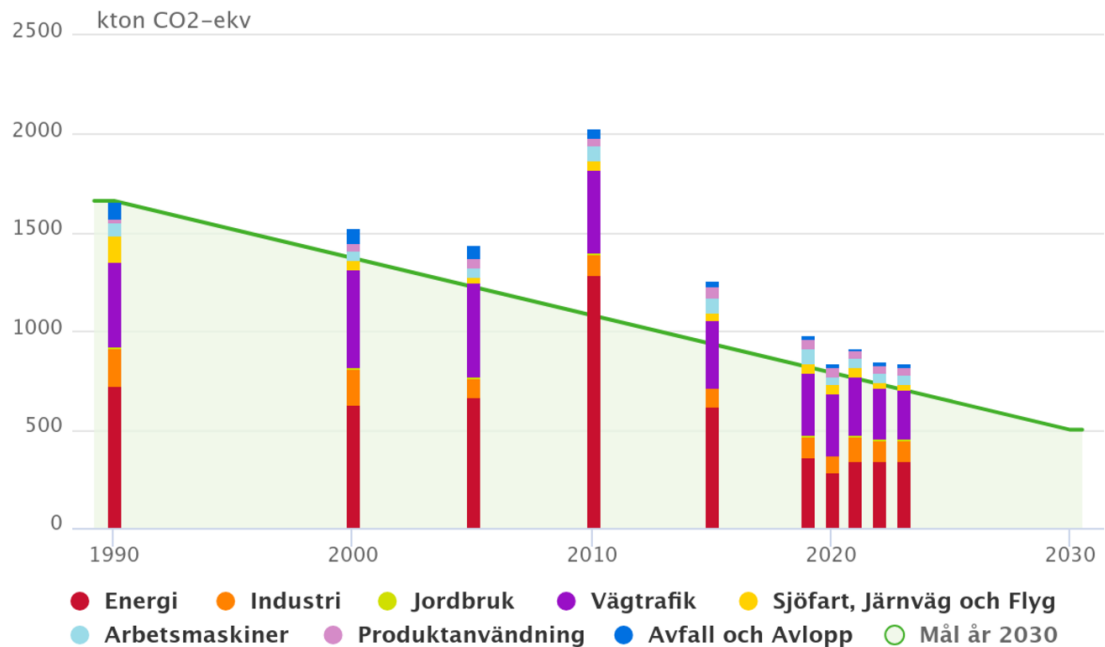

Figur 2. Samlade växthusgasutsläpp (totalt 908 tusen ton) för Malmö geografi år 2022 fördelat per viktiga källor samt en bild av den procentuella fördelningen mellan utsläppskategorier. Fördelningen ser liknande ut för år 2023.

De territoriella växthusgasutsläppen har totalt sett minskat med 49,7 procent i Malmö mellan referensåret 1990 och 2023, vilket betydde att staden nådde sina tidigare ambitioner om en 40 procentig reduktion fram till 2021. Nedgången har varit mer eller mindre stadig, förutom år 2010 då ett naturgasdrivet kraftvärmeverk tillfälligt togs i drift. De stora utsläppsminskningarna sedan 1990 har främst skett

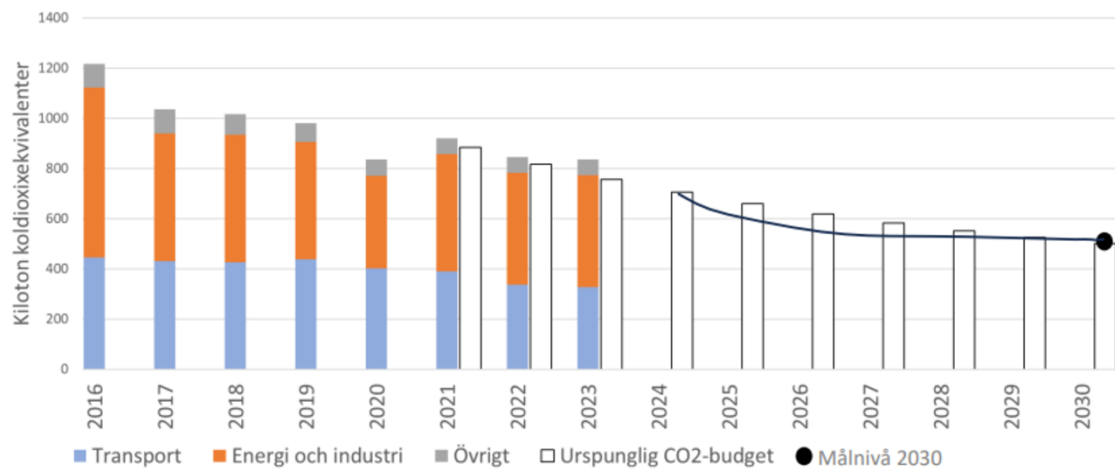
inom energisektorn och beror främst på energieffektivitet samt en övergång till förnybara bränslen i värmeproduktionen.

Figur 3. Samlade växthusgasutsläpp historiskt över tid inom Malmös geografi fördelat per viktiga sektorer.

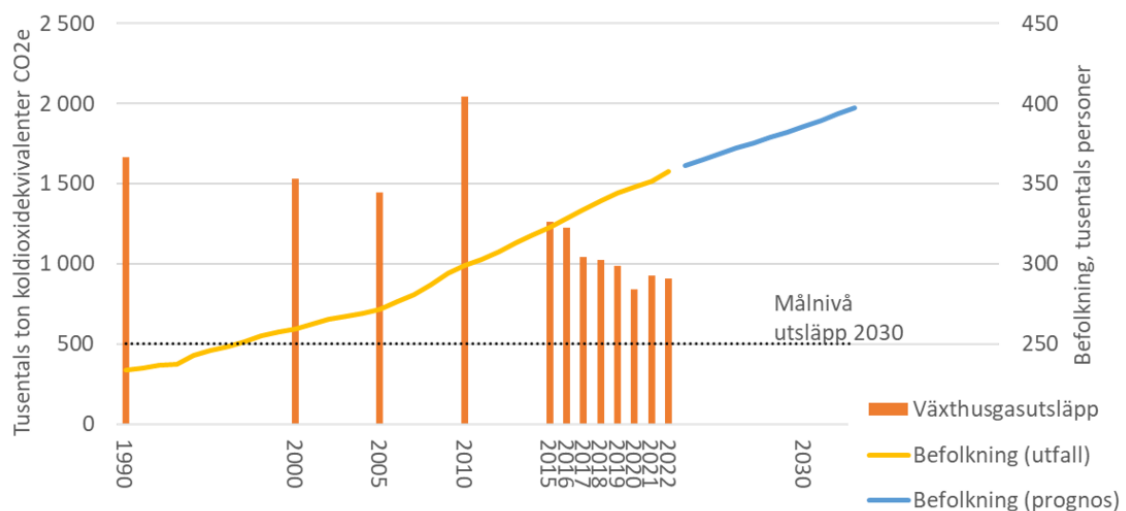
Under de senaste åren har utsläppsminskningstakten varit cirka 4,6 procent per år, med en total minskning på 9 procent mellan åren 2021 och 2023. Under år 2023 minskade de totala växthusgasutsläppen från Malmös geografiska område med enbart 1 procent jämfört med året innan. Utifrån Malmös koldioxidbudget, vilken beskriver hur stora de ackumulerade territoriella växthusgasutsläppen inom Malmös gränser får vara under perioden 2021 – 2030, återstår 4 000 kiloton för perioden 2024 – 2030 av den ursprungliga budgeten på totalt 6 600 kiloton koldioxidekvivalenter. Det står klart att utsläppen minskar inte tillräckligt snabbt och minskningstakten behöver framgent öka till 7,0 procent per år, jämfört med 2023 års uppföljning som angav att minskningstakten till 2030 behövde ligga på 6,4 procent. Med nuvarande takt på 4,6 procent sedan 2022 skulle koldioxidbudgetens utsläppsutrymme ta slut under 2028. För mer detaljer över Malmö stads utsläppsdata och klimatbudget, se Malmö stads miljöredovisning på Miljöbarometern³.

³ <https://miljobarometern.malmo.se/>

Figur 4. Uppföljning av Malmös koldioxidbudget avseende territoriella fossila växthusgasutsläpp. Kvarvarande utsläppsutrymme för åren 2024 – 2030 är 4000 kiloton koldioxidekvivalenter. Då utsläppen 2021 – 2023 legat högre än nivåerna för den ursprungliga koldioxidbudgeten behöver utsläppen perioden 2024 – 2030 ligga något lägre än den ursprungliga koldioxidbudgeten, se exempellinje. Utsläppsminskningstakten behöver framgent ligga på i snitt 7,0 procent per år.

Samtidigt som växthusgasutsläppen i Malmö kommun har minskat, så har befolkningen ökat. För att nå utpekade utsläppsmål behöver växthusgasutsläppen minska i en ännu snabbare takt, samtidigt som befolkningen förväntas öka med ungefär 4 000 personer per år till år 2030. Denna utsläppsreduktion kan inte ske isolerat, utan behöver vara ett resultat av en omställning som skapar mervärden i staden, som kommer alla till gagn.

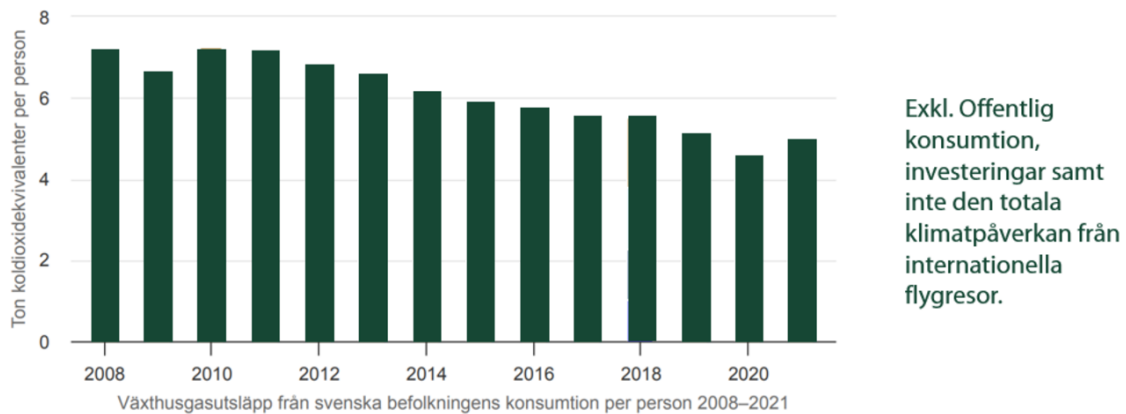

Figur 5. Samlade växthusgasutsläppen per år inom Malmös geografi samt befolkningsökning.

De konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen är ett relativt outforskat område när det kommer till att bryta ner utsläppsdata till kommunal nivå och förstå historiska förändringar. De totala konsumtionsbaserade utsläppen har bedömts vara ungefär dubbelt så stora som de territoriella utsläppen. Med avsaknad av historisk lokal data

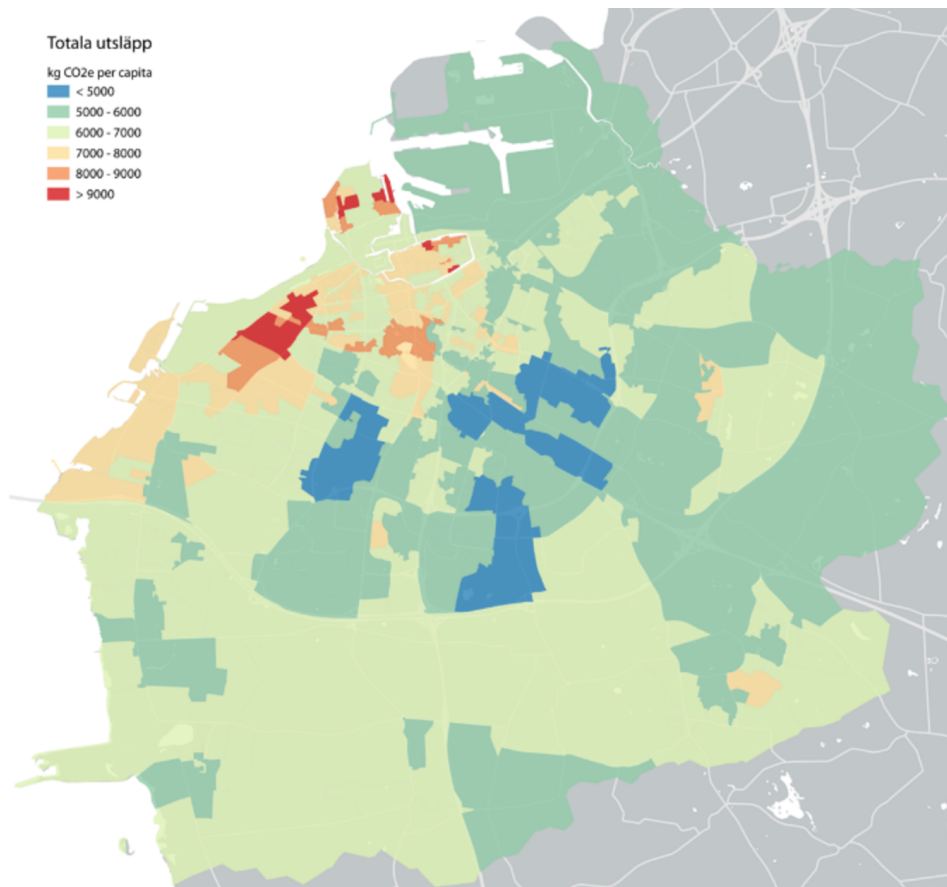

utgår Malmö ifrån att Malmöbornas genomsnittliga påverkan per capita följer den svenska befolkningens genomsnitt. Naturvårdsverkets data visar på en minskning om 29 procent mellan åren 2008–2021. Det är minskningar inom transport och boende som bidragit mest till minskningen av utsläpp. Samtidigt har konsumtionen (ekonomiskt räknat) ökat i Sverige.

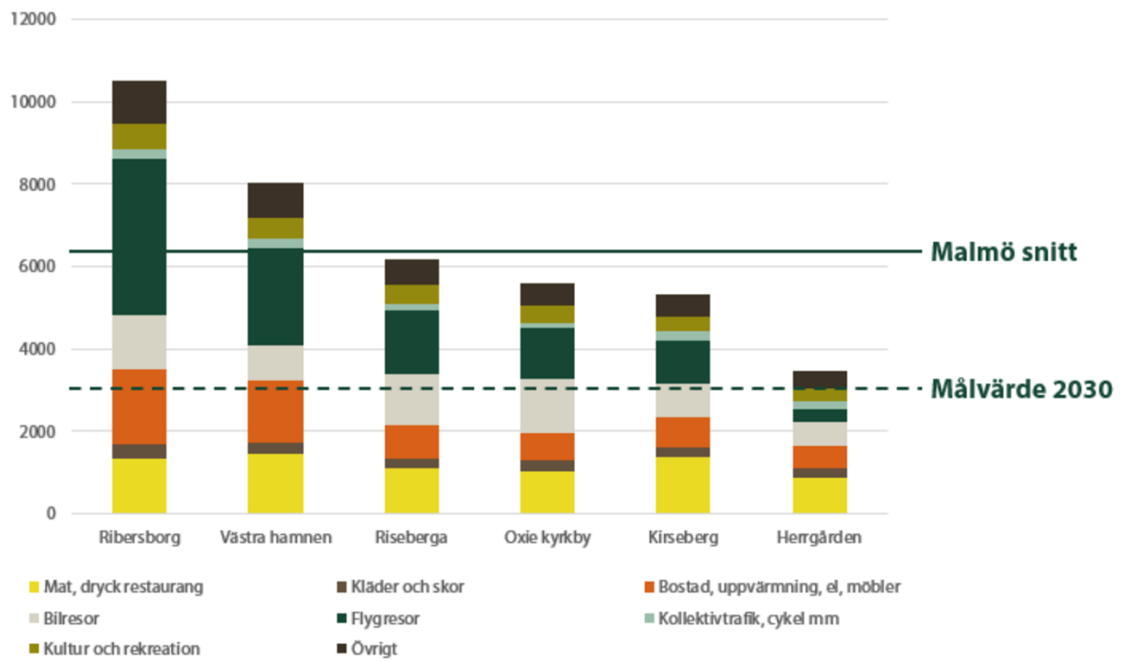
Figur 6. Sveriges befolknings genomsnittliga konsumtionsbaserade utsläpp per person för åren 2008 till 2021.

Malmö stad har med stöd av Stockholm Environmental institute (SEI) och deras digitala verktyg Konsumtionskompasen brutit ner de konsumtionsbaserade utsläppen på postnummernivå, för att illustrera och möjliggöra mer detaljerade lokala analyser. Arbetet har byggts på data från år 2019. Under 2025 kommer analyserna att uppdateras med mer aktuell data och Malmö kommer då också att få resultaten uppdelade i sina statistikområden. Vilket innebär att det kommer bli enklare att analysera de konsumtionsbaserade utsläppen i relation till annan samhällsdata, så som inkomst, folkhälsa, bilinnehav och så vidare.

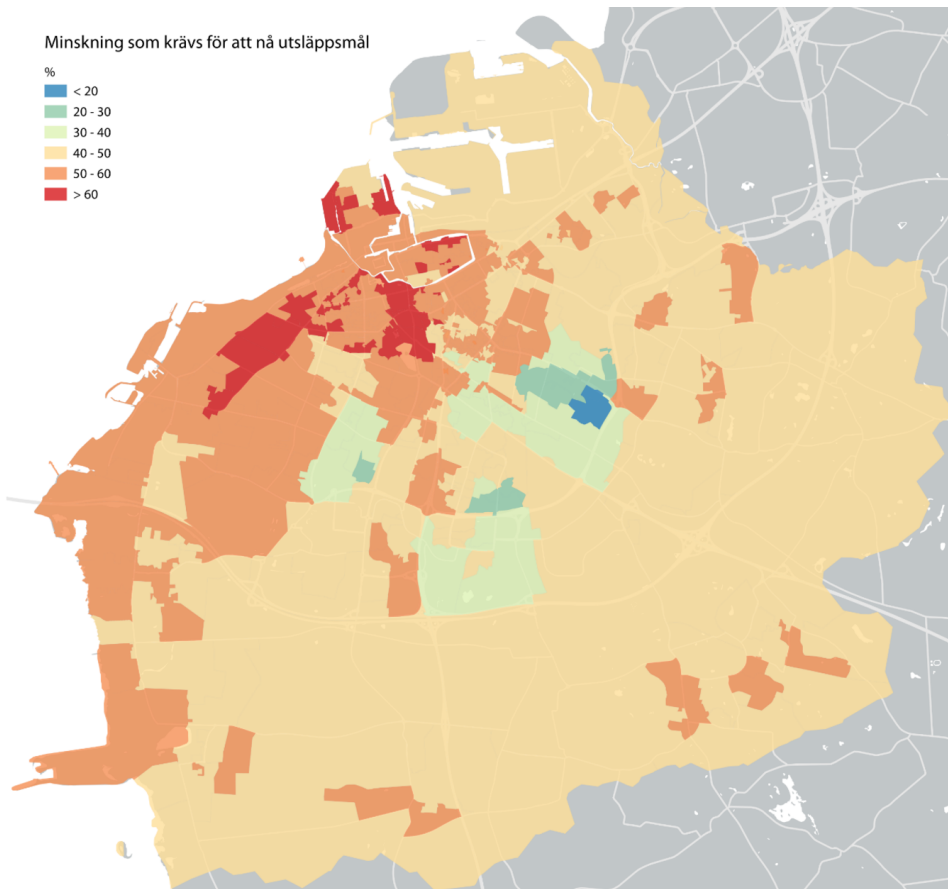

Figur 7. Malmöbornas genomsnittliga konsumtionsbaserade utsläpp per person 2019, inom olika geografiska områden (baserat på områdenas postnummer)

Utsläppsprofiler för olika postnummerområden i Malmö, bland annat de med högst respektive lägst genomsnittliga utsläpp, visar att summan av utsläppsnivåerna till stor del följer genomsnittliga inkomstnivåer i staden, men att de olika kategorierna varierar en del mellan områden. Den största variationen visar utsläppen från flygresor som är över tio gånger högre i områden som Ribersborg än i till exempel Herrgården. Även utsläpp kopplade till boende, rekreation och fritid samt övrigt ökar tydligt när den totala utsläppsnivån ökar. Dessa skillnader tydliggör behovet av att ett brett rättviseperspektiv tillämpas i omställningsarbetet, så att såväl erkännandet av ansvar, tillgång till resurser, distribution av kostnader och nyttor fördelas rättvist och bidrar till en mer jämlik stad. Underlaget synliggör behovet av ett mångsidigt omställningsarbete, där mer riktade och lokalt anpassade medborgardialoger samt samverkansprocesser kan genomföras, för att bidra till en inkluderande och rättvis klimatomställning i Malmö.

Figur 8. E xempel på skillnaderna i konsumtionsbaserade utsläpp utifrån olika geografiska områden

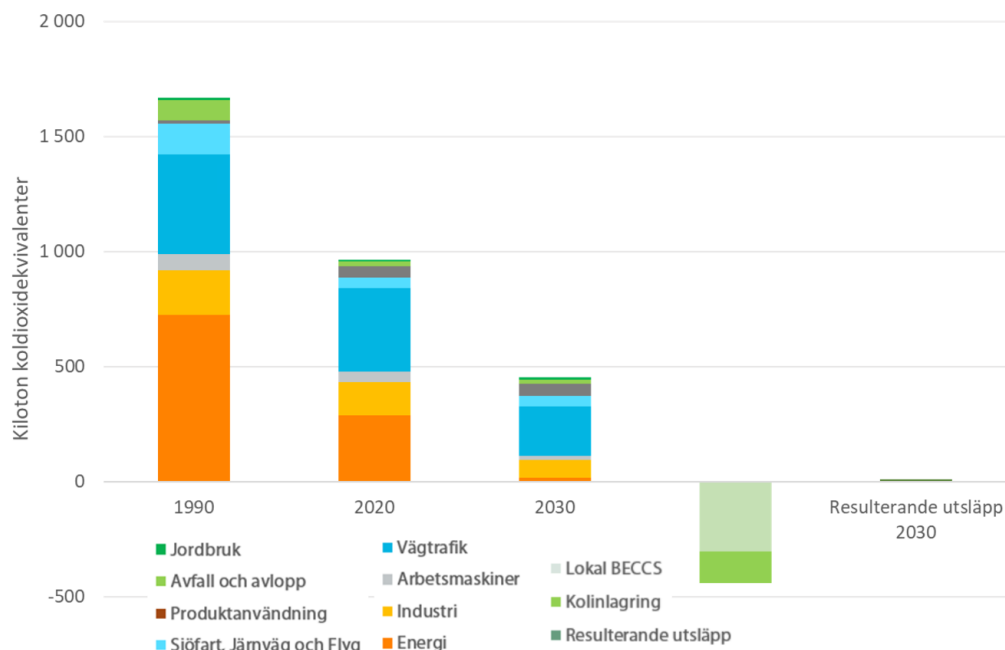
Figur 9. Vad som krävs i procentuell minskning för att Malmöbornas genomsnittliga konsumtionsbaserade utsläpp (per person och inom olika geografiska områden) ska linjera med 1,5 gradersmålet.

13 övergripande klimatåtgärder kan minska Malmös territoriella växthusgasutsläpp från energi- och transportsektorn med 85 procent till 2030.

En tidigare genomförd scenarioanalys (se bilaga 1) undersökte 13 övergripande klimatåtgärder utifrån tre olika scenarier, vilka kombinerar klimatåtgärderna med olika ambitionsnivåer. De tre scenarierna tittade även på kostnadseffektivitet, utsläppsminskningspotential och Malmö stads rådighet. De sektorer som ingick i scenarioanalysen är energi- och transportsektorn, vilka står för nästan 80 procent av Malmös territoriella och scope 2 växthusgasutsläpp. Enligt analysen skulle alla tre scenarierna av de 13 klimatåtgärderna kunna minska Malmös territoriella växthusgasutsläpp från energi- och transportsektorn med 85 procent till 2030, jämfört med 1990 års nivåer. Beräkningarna tog inte hänsyn till lokala, regionala, nationella och europeiska regelverk och styrmedel som behöver ändras för att åtgärderna ska kunna genomföras, utan baserades enbart på ekonomiska beräkningar.

Den största potentialen för utsläppsminskningar i Malmö finns i värmesektorn och handlar om omställningar som riktar sig mot växthusgasutsläppen från avfallsförbränning – till exempel genom etablering av CCUS (Carbon Capture, Utilisation and Storage) och åtgärder för mindre plast till energiåtervinning. Inom transportsektorn ligger den största potentialen i åtgärder kopplat till fossila personbilar.

Figur 10. Samlade historiska och potentiella framtida växthusgasutsläppen inom Malmös geografi. För året 2030 är importerad energi inkluderat i Energi. Förutsättningarna för framtida negativa emissioner, genom kolin fångning och kolinlagring, bygger på genomförda potentialanalyser för Malmös geografi.

Scenarioanalysen har bidragit med förståelsen att det finns flera alternativa vägar för att Malmö ska bli klimatneutralt. Scenarierna visar att det finns mer än en lösning,

att det är centralt att kunna jämföra olika alternativ för att se för- och nackdelar, tydliggöra att det går att ha olika ambitionsnivåer för möjliga åtgärder. Analysen visade också betydelsen av CCS för att lyckas med klimatomställningen i Malmö.

	+	-
1 Beteende-scenariö 	Lägst totalt investeringsbehov Många samhällsekonomiska nyttor Störst energibesparingspotential	Resultaten av beteendeåtgärder är inte permanenta. Begränsad rådighet för Malmö stad Enbart beteendeåtgärder räcker inte
2 Teknik-scenariö 	Större rådighet för Malmö stad Åtgärder av permanent karaktär Kraftfullast avs. utsläpp från vägtrafik	Lägre samhällsekonomisk vinst Krävs ambitiösa åtaganden inom flertalet områden
3 CCS-scenariö 	Större rådighet för Malmö stad Åtgärd av permanent karaktär Punktinsats med stor effekt. Ger förutsättningar för kolsänka.	Lägre samhällsekonomisk vinst Stor utsläppsminskning – men färre övriga nyttor

Figur 11. De olika scenariernas övergripande för- och nackdelar.

Malmö stad analyserar sina växthusgasutsläpp bortom scope 1 och scope 2 utsläpp. För målet, och kommande rapportering mot klimatneutralitet, beaktas alla källor till utsläpp som släpps ut inom Malmö stads gräns. EU-kommissionens möjlighet att utesluta delar av utsläppen har inte tillämpats. Därför ingår även följande utsläpp när Malmö tar sikte på klimatneutralitet till år 2030: landsvägstrafiken som passerar staden (motsvarande 17 procent av de totala utsläppen), hamnen med dess gods, alla utsläpp från produktion av värme och el från avfallsförbränning – även om fjärrvärmesystemet också stödjer Burlövs kommun och därmed ingår i utsläppskategorin. En ny scenarioanalys genomförs under slutet av 2024, vilken både kommer att utgå från mer aktuell data samt också kommer att jämföra tre ambitionsnivåer av utsläppsminskningar med tillhörande mängd kompenserande åtgärder med hänsyn till vad de kräver för att genomföras. Analysen utreder även samhällsekonomiska effekter, investeringsbehov, besparingar och andra nyttor samt beskriva hur de samhällsekonomiska effekterna fördelas mellan olika aktörer.

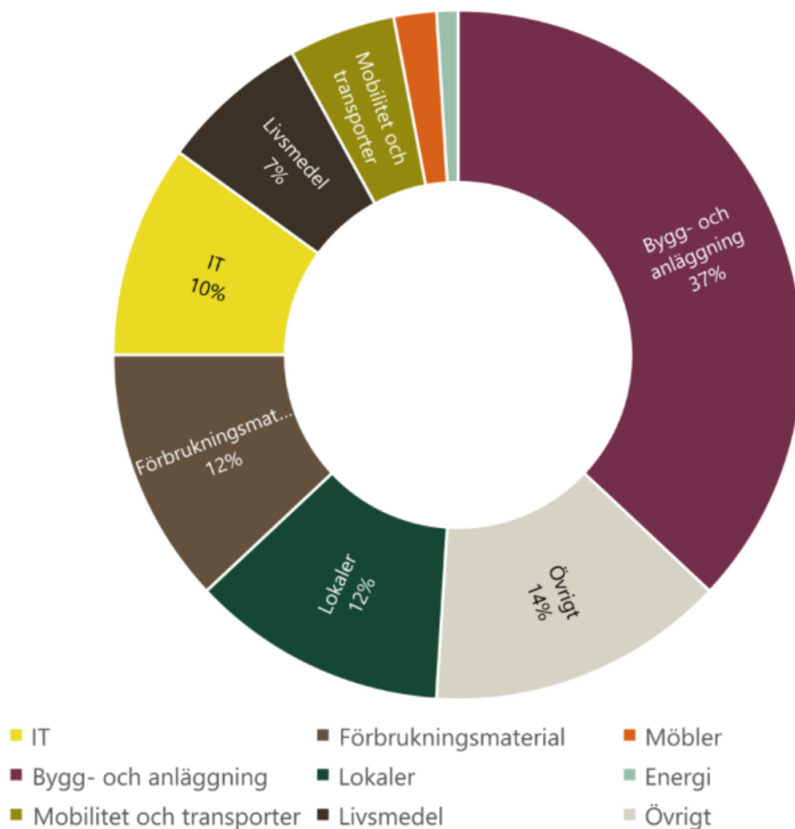
Idag sker ingen sortering av insatser eller övergripande uppföljning av utsläppsdata inom Malmö stads klimatomställningsfunktion eller Malmö stads miljöredovisning – Miljöbarometern⁴ utifrån de olika scopen för utsläpp, utan följer istället antingen sektorer eller prioriterade omställningsområden. Det är framtagna färdplaner (se

⁴ <https://miljobarometern.malmo.se/>

bilagorna 1), inom respektive omställningsområde, med tillhörande prioriterade åtgärder som är styrande i Malmös klimatomställningsarbete.

För att aktualisera analysen av Malmö stads organisations egna växthusgasutsläpp kommer staden under år 2025 genomföra en ny klimatspendanalys för att beskriva nuläget, likväl specificera fler nyckeltal för de olika åtgärdsområdena. Nu gällande nulägesanalys bygger på siffror från en miljöspendanalys som genomfördes 2019, med viss komplettering av specifik data för vissa kategorier som Malmö stad följer upp årligen – exempelvis tjänsteresor och livsmedelsinköp. Utifrån tillgänglig data genererar Malmö stads organisation årligen klimatusläpp om 208 tusen ton koldioxidekvivalenter. 98 procent av utsläppen utgörs av indirekta utsläpp, alltså utsläpp kopplade till inköp av material och produkter, avfallshantering, tjänsteresor med mera, vilka organisationen själva inte har direkt ägarskap eller kontroll över. Historiskt har Malmö stads organisation arbetat aktivt med sina direkta utsläpp, vilket till exempel bidragit till att kommunens fordonsflotta till 92 procent drivs med el, vätgas eller biogas. Inom vissa åtgärdsområden har omställningen redan kommit långt, till exempel klimatavtrycket från inköpta livsmedel minskat med 30 procent från år 2002 till 2020. För att nå stadens klimatmål krävs betydligt fler och mer omfattande åtgärder.

Figur 12. Fördelningen av Malmö stads organisations utsläpp.

5.2 Klimatfärdplan 2030

För att Malmö ska nå miljö- och klimatmålen är det helt avgörande att omställningsarbetet sker tillsammans inom Malmö stads organisation, men även i samverkan med andra aktörer i såväl Malmö som i omvärlden. 10 omställningsområden är prioriterade i Malmös arbete för att nå miljö- och klimatmålen. Det samlade omställningsarbetet sker i två centrala processer, med starkt fokus på samverkan och synergier dem emellan.

- *Klimatomställning Malmö* har fokus på målen som ska bidra till minskad klimatpåverkan.
- *Malmös natur- och miljöarbete* har fokus på målen som ska bidra till ökad resiliens och klimatanpassning, mer natur och hälsosam miljö.

Inom varje prioriterat omställningsområde, sju inom Klimatomställning Malmö och tre inom Malmös natur- och miljöarbete, utgör en färdplan det centrala omställningsverktyget för att visa önskad riktning i det gemensamma omställningsarbetet. Bärande delar i färdplanen är en gemensam målbild, nulägesbild, GAP-analys med tillhörande hinder och möjligheter etcetera, men också prioriterade åtgärdsområden med tillhörande konkreta åtgärder för att nå målen. De prioriterade områdena är:

Klimatomställning Malmö

- Nettonollorganisation
- Mobilitet
- Uppvärmning
- Elförsörjning
- Klimatneutralt byggande
- Cirkulär ekonomi
- Klimatsmart konsumtion

Malmös natur- och miljöarbete

- Klimatanpassning
- Mer natur
- Hälsosam miljö

Klimatomställning Malmö som process och funktion

Malmö stad har inte bara etablerat Klimatomställning Malmö som stadsövergripande process, utan också en central processledningsfunktion och -team för att stödja,

koordinera och leda Malmös klimatomställning. Centralt för funktionen är att utveckla och etablera arbetssätt samt metoder för att stärka och snabba upp Malmös klimatomställning. Funktionen ska också arbeta för att utveckla stödjande resurser och strategiskt arbeta med exempelvis kommunikation, aktörssamverkan, analys, portföljstyrning samt uppföljning, utvärdering och lärande. Fokus under året 2024 har varit på att systematisera arbetet med revidering, genomförande och utveckling av processens färdplaner. Kontinuerligt arbetar teamet även med att säkerställa finansiering av såväl den centrala funktionen, som för arbete med metodutveckling, samverkan, innovations- och utvecklingsprojekt.

Processledningsteamet arbetar också utåtriktat för att engagera och mobilisera fler aktörer i Malmös omställning och bidra till en mer inkluderande omställningsprocess. Teamet bidrar fortlöpande med att lyfta klimatomställningsarbetet på etablerade lokala samverkansarenor och har också etablerat "Tillsammans ställer vi om Malmö" – ett övergripande koncept för de samverkansarenor och aktiviteter som drivs i egen regi. Lokala klimatkontrakt används som verktyg för att mobilisera det lokala ekosystemet av aktörer. Antalet lokala klimatkontrakt med samverkansaktörer ökar i ständig takt och fler samhällssektorer inkluderas i omställningen. Ett klimatkontrakt för Malmös föreningsliv har etablerats och de första kontrakten har signerats, där Malmö FF och Fryshuset Malmö är två exempel på föreningar som tidigt signerade klimatkontraktet. Processledningsteamet utreder också förutsättningarna för ett klimatkontrakt för malmöbor.

Under året 2024 har särskild vikt lagts vid att dels signera fördjupade klimatkontrakt med centrala aktörer, vilka antingen själva står för en stor lokal klimatpåverkan eller har stark rådgivning för att påverka malmöbor och bidra till lokal kunskapsutveckling. Fokus har också lagts vid kontrakt med stödjande aktörer och att etablera samverkan med större lokala centralorganisationer, där klimatkontrakt med LFM30 (när ca 250 aktörer inom bygg- och anläggningssektorn) och Malmö Ideella (när ca 1 280 föreningar och organisationer inom civilsamhället) har varit piloter för att skapa djupare förståelse för hur denna typ av samverkan kan bidra till breddad mobilisering, skalning och spridning samt en accelererad omställningstakt.

Under 2024 har ett fokus för Klimatomställning Malmö varit att arbeta med hela Malmö stads koncern, vilket resulterat i att varje kommunägt bolag i nuläget utvecklar egna färdplaner för respektive verksamhets klimatomställningsarbete. Samtidigt läggs det stor kraft vid att stärka den förvaltningsövergripande organisationens förmåga till att bidra till målet om en nettonollorganisation. 2024 har varit året då processen tydligare gått in i en fas av planering och genomförande av färdplanernas prioriterade åtgärdsområden och direkta insatser. Genomförandearbetet kommer att stärkas under 2025 och med stöd av processledningsteamet kommer ännu tydligare ansträngningar ligga på att testa, skala och sprida framgångsrika lösningar. Fokus ligger också på att integrera lärande samt att dela erfarenheter och lärdomar från arbetet.

Prioriterade omställningsområden

I genomförandet av den lokala klimatomställningen utgör de sju omställningsområdenas färdplaner (se bilaga 1), tillsammans med en övergripande Klimatfärdplan Malmö, den samlade portföljen av prioriterade insatser. De sju omställningsområdena utgör fokuserade tematiska omställningsarenor och samverkansprocesser. Omställningsområdenas identifierade möjliga förflyttningar och prioriterade åtgärder, har utifrån analyser bedömts ha störst effekt för att bidra till Malmös omställning. Respektive omställningsområde stöds av Klimatomställning Malmös centrala processledningsfunktion, utvecklade strategier samt de stödjande resurser och insatser som prioriterats i den övergripande färdplanen.

Färdplanerna är levande dokument som hela tiden utvecklas, vilket gör det möjligt att skifta bland prioriteringarna utifrån en förändrad omvärld, framsteg, nya insikter och beslut. En av huvudfrågorna för processen är hur samverkan och samarbete kan ske med andra aktörer kring gemensamma utmaningar och åtgärder i färdplanerna, för att uppnå mer på kortare tid.

Centralt i arbetet är också hur färdplanernas åtgärder kopplas samman i en gemensam portfölj för att möjliggöra synergier, identifiera gemensamma hinder, få en samlad bild av investeringsbehoven för att lättare kunna följa och utvärdera önskade skiften som bidrar till systemförändringar.

Nedan följer korta sammanfattningar av omställningsområdena och dess färdplaners inramning samt tillhörande prioriterade åtgärdsområden inom ramen för 2024 års versioner av färdplaner:

Cirkulär ekonomi

Malmö har höga ambitioner om att i framtiden bli en mer cirkulär stad. I den cirkulära ekonomin är den ekonomiska aktiviteten inte längre kopplad till hög förbrukning av primära råvaror. De resurser som ändå används är främst förnyelsebara och/eller återvunna. Produkter och varor formgivs för att vara resurssnåla, hålla länge, vara reparerbara och möjliggöra för komponent- och/eller materialåtervinning. Industrins tillverkningsprocesser är resurseffektiva och samverkan kring eventuella restresurser, så kallad urban och industriell symbios, är utbredd.

I användningsfasen delas, återbrukas och repareras produkter, allt för att öka livslängden, intensifiera användningen och öka nyttan. När produkten är helt uttjänt i sin nuvarande form så samlas den in, plockas isär och delar återanvänds till ny produkt eller materialåtervinns. Skadliga ämnen och material tas ur cirkulering.

Vid konsumtion av livsmedel minimeras svinn och vid produktion används resurssnåla samt regenerativa metoder och processer.

Arbetet inom omställningen till cirkulär ekonomi arbetar utifrån två huvudfrågor:

- Hur kan vi skapa ekonomiskt värde samtidigt som färre resurser används?
- Hur kan ekonomisk aktivitet frikopplas från negativ klimatpåverkan genom att färre resurser förbrukas?

Prioriterade åtgärdsområden:

- Resurssmart textil
- Hållbar produktion och konsumtion av livsmedel
- Plastminimering

Elförsörjning

En hållbar och leveranssäker elförsörjning med förutsägbara och rimliga priser på el är avgörande för att Malmöbor och företag ska kunna bo och verka i Malmö. Elförsörjningen skapar dessutom förutsättningar för klimatomställningen genom att det säkrar elbehovet som behöver tillgodoses i takt med ökad elektrifiering i samhället. Elförsörjning är därför högt prioriterad i flera av Malmö stads styrande dokument.

Stor potential för förnybar elproduktion och effektiviseringar har identifierats i Malmö och i Skåne. Utbyggnaden av infrastruktur för produktion och överföring av el innebär dock målkonflikter med andra samhällsintressen, så som Försvaret, natur och kulturvården.

Malmö och hela södra Sverige har låg självförsörjningsgrad av el och regionen är i nuläget beroende av överföring av el från norra Sverige och från grannländer. I Sverige produceras el huvudsakligen från fossilfria energikällor.

Prioriterade åtgärdsområden:

- Effektiv och flexibel elanvändning
- Elproduktion – sol/vind/kraftvärme
- Energi i stadsutveckling
- Påverkansarbete

Klimatsmart konsumtion

I de konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen ingår den klimatpåverkan som Malmöbornas konsumtion av varor och tjänster orsakar i Malmö, Sverige och andra länder. Det innebär att utsläppen från resorna vi gör utanför Malmö och kaffet vi dricker som odlats på andra håll i världen, också ingår. Utsläpp från exporterade varor räknas bort.

Konsumtionsbaserade utsläpp påverkas av många delar i samhället liksom av individuella val. Samverkan mellan omställningsområden, inom staden och med externa aktörer är därför nödvändig för att nå antagna mål.

Kunskapsunderlag om konsumtionsbaserade utsläpp är begränsat och finns historiskt redovisat endast på nationell nivå. Omställningsarbetet tar avstamp i det första kunskapsunderlag för lokal nivå som tagits fram av Stockholm Environment Institute (SEI).

I Malmö stads miljöprogram 2021–2030 finns de konsumtionsbaserade utsläppen med i mål 3 – år 2030 är Malmös konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp på god väg till en hållbar nivå.

Prioriterade åtgärdsområden:

- Lokala transporter
- Bostad
- Livsmedel
- Flygresor
- Övrig konsumtion
- Kommunikation och lärande
- Medborgarinvolvering och aktörssamverkan

Klimatneutralt byggande

För att reducera klimatpåverkan av bygg- och anläggningssektorn ligger den största potentialen i att minska behovet av att bygga och anlägga nytt. Att bevara, förvalta och utveckla det som redan är byggt är således det mest klimateffektiva och hållbara.

När det väl behöver bygga nytt är det mest klimateffektiva att bygga och anlägga med hög kvalitet för att förlänga livscykeln. Det är också viktigt med cirkulära materialval och att återanvända så mycket som möjligt, samt reducera materialbehovet generellt.

I stadens arbete med stadsbyggnads- och exploateringsprocessen, byggnation och anläggning samt förvaltning, renovering, ombyggnation och tillbyggnad behövs därför höga ambitioner kring bevarande, cirkularitet, energieffektivisering samt möjligheter för robust och flexibel användning, multifunktionellt och effektivt nyttjande.

Prioriterade åtgärdsområden:

- Organisatoriskt lärande, kunskap och kompetens
- Stadsbyggnads- och exploateringsprocessen

- Cirkulärt och resurseffektivt byggande och förvaltning
- Metodutveckling (uppföljning och analys)

Mobilitet

För att uppnå en god mobilitet i ett växande Malmö behövs kapacitetsstarka, yteffektiva och hållbara transportslag.

Ytor omdisponeras för att möjliggöra satsningar på hållbara trafikslag, men också för att skapa andra värden som höjer vistelsekvaliteten i Malmö.

Den hållbara mobiliteten måste öka på bekostnad av biltrafiken. Den kvarvarande biltrafiken måste i hög utsträckning drivas av el och förnybara bränslen och alltmer utgöras av delningsbara fordon.

Förutsättningarna för gång, kollektivtrafik, cykel och delad mobilitet behöver ständigt utvecklas, förbättras och följas av ett förändrat resande.

Givet att staden, Malmöbor, arbetsplatser, företag och organisationer samverkar för att genomföra dessa förändringar är målet inom räckhåll – en 70-procentig minskning av koldioxidutsläpp till 2030 jämfört med år 1990.

Prioriterade åtgärdsområden:

- Aktiv mobilitet
- Kollektivtrafik
- Delad mobilitet
- Reglering
- Laddinfrastruktur och förnybara drivmedel
- Citylogistik och samordnade godstransporter

Uppvärmning

Av Malmös totala energibehov går idag nästan 40 procent åt till uppvärmning. Hur mycket värme som behövs och hur den produceras har stor betydelse för Malmös klimatpåverkan.

Mycket har redan hänt och idag försörjs Malmö till 93 procent av förnybar eller återvunnen värme. Ändå kan ungefär en tredjedel av de totala växthusgasutsläppen i Malmö relateras till uppvärmning, eftersom den återvunna värmen till stor del har fossilt ursprung. Samtidigt har satsningar bland ett fåtal stora aktörer stor utsläppsminskande potential. Bland de två fjärrvärmeproducenterna SYSAV och E.ON finns ambitiösa målsättningar till 2030.

I det klimatneutrala Malmö bör värmebehovet hållas konstant trots att vi blir fler. Den fossila värmeproduktionen behöver minimeras och tillkommande produktion vara förnybar. Mängden plast som förbränns behöver minska samt koldioxidinfångning och lagring har en viktig roll att fylla. Utöver minskad klimatpåverkan kan detta leda till ökad resurseffektivitet, kostnadsbesparingar och stora kolsänkor.

Prioriterade åtgärdsområden:

- Utsortering av plast
- Infångning och lagring av koldioxid
- Utfasning av fossila bränslen i fjärrvärmenätet
- Bränslebyte för gasturbiner
- Övrig konsumtion

Nettonollorganisation

I Malmö stads miljöprogram finns ett internt mål som anger att Malmö stads organisation ska ha nettonollutsläpp 2030. Malmö stads budget 2024 fastställer även via Kommunfullmäktigemål att Malmö stad ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och att vara en klimatneutral stad 2030. Målet anger att organisationen så långt som möjligt ska minimera sina utsläpp från både direkta och indirekta utsläppskällor från organisationens konsumtion. För att kompensera för de utsläpp som inte går att få bort, ska nettonollutsläpp ske genom kolinlagring. Denna ska ske lokalt om möjligt.

Malmö stad har stor rådighet över målet om nettonollutsläpp och möjlighet att åstadkomma förflyttning. För att Malmö stad ska nå nettonollutsläpp behöver organisationen i första hand nyttja redan befintliga resurser som inte genererar nya utsläpp. Därefter väljs produkter, material och tjänster med så låg klimatpåverkan som möjligt.

Genom att göra förändringar i inköp genom exempelvis kravställningar i upphandlingar, likväl som i inköpsbeteenden och i förvaltning kan organisationen minska sin klimatpåverkan. En övergång till ett mer cirkulärt system är grundläggande för att organisationen ska lyckas med sitt ambitiösa mål.

Färdplanarbetet sker gemensamt över förvaltningsgränserna och implementering av åtgärder sker i förvaltningarna.

Prioriterade åtgärdsområden:

- IT
- Livsmedel

- Förbrukningsvaror
- Bygg och anläggning
- Möbler
- Mobilitet och transporter
- Externa lokaler
- Energi
- Kompensation

Organisering inom Klimatomställning Malmö

Malmö stad initierade Klimatomställning Malmö för att öka tempot i Malmös klimatomställning. Klimatomställning Malmö utgör en kraftsamling för att mobilisera Malmös aktörer att leverera på kommunfullmäktiges mål att Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och ska vara en klimatneutral stad 2030. För att stärka det lokala ekosystemet av aktörers omställningsförmåga, ligger fokus på vissa organisatoriska och individuella egenskaper. För att lyckas med omställning krävs det bland annat att vi är bra lyssnare och berättare, att vi är agila, innovativa, samverkande, strukturerade och transparenta. Och lika viktigt är det att vi är ihärdiga och arbetar för att tillvara på kunskaper och erfarenheter. För att stärka processens genomförande, stärka stadens förmåga att leda ett transformativt omställningsarbete, utveckla aktörssamverkan och så vidare, består Klimatomställning Malmö organisatoriskt av:

Beställargrupp, med ansvar för att: Vara beställargrupp för Klimatomställning Malmö. Agera som processägare för Klimatomställning Malmö (miljödirektören). Besluta om övergripande Klimatfärdplan för Malmö. Besluta om färdplanen för respektive omställningsområde. Besluta i större frågor (organisation, roller, mandat med mera). Säkerställa arbetsprocessens totala framdrift. Föra dialog och förankra med politiken och att godkänna beredningsunderlag från processen inför politiska beslut. Agera aktivt för processen i olika ledningsgruppsforum. Verka för fungerande kontakt- och dialogtytor som krävs för processen med externa aktörer.

Processledningstjänst utgörs av ett processledningsteam bestående av processledare, processledningstöd och kommunikatör. Tillsammans hanterar teamet de övergripande delarna av processen och dess framdrift. Processledningsteamets roller:

Processledare, med ansvar att: Processleda och samordna Klimatomställning Malmö. Har som funktion att överblicka helheten i processen. Skapa ändamålsenliga strukturer och förutsättningar för arbete inom processen. Ansvarar för att föra dialog/företrädare Klimatomställning Malmö mot beslutshavare och nätverk kopplat till Klimatomställning Malmö på regional, nationell och internationell nivå. Kommunikerar

internt och externt kring övergripande frågor kopplat till Klimatomställning Malmö. Ansvarar för Klimatomställning Malmös beslutsstödsystem med strategiska analyser, kunskapsunderlag och färdplaner. Utvecklar Malmös övergripande klimatfärdplan samt kvalitetssäkrar och harmoniserar färdplaner för omställningsområdena. Förankrar och följer upp färdplaner gentemot beställargrupp och styrgrupp. Följer upp resursbehov och utveckling av färdplanerna i dialog med förvaltnings- och omställningsområdessamordnare och centrala stödfunktioner. Kopplar Klimatomställning Malmö till andra processer inom och utom staden. Har mandat att sammankalla samordnare för omställningsområden och centrala stödfunktioner inom processen samt fördela och leda uppgifter inom Klimatomställning Malmö. Behov av prioriteringar eller förtydligande av arbetsuppgifter hanteras tillsammans med berörd enhetschef.

Processledningsstöd, med ansvar för: Projektledning av projekt som berör hela processen Klimatomställning Malmö eller direkt är kopplat till innovations- och utvecklingsarbete med syfte att stärka processledningsfunktionens förmåga leda komplexa och transformativa omställningsprocesser. Utveckla stödjande strukturer och metodik. Analyser och strategiskt arbete med frågor kopplat till exempelvis aktörssamverkan, ekosocial integration, inkludering och rättvisefrågor, finansiering, uppföljning, utvärdering och lärande, digitalisering och kommunikation. Att bereda och utveckla underlag inom Klimatomställning Malmö – exempelvis Klimatkontrakt 2030, projektansökningar och framtagande av ett system för uppföljning och utvärdering processen samt implementera av processens lärandestrategi med fokus på såväl individuellt, organisatoriskt och processorienterat meningsskapande (sensemaking). Bidra till planering och genomförande av spridnings-, kunskaps- och lärandeaktiviteter. Kan vara såväl större årliga aktörssamverkansevent för hela processen eller genomförande av kunskapshöjande webinarier. Stöttar processen kopplat till både extern och intern samordning, med allt från administration, dialog med lokala aktörer och att representera Klimatomställning Malmö vid såväl inom Malmö stad interna, lokala, nationella och internationella möten.

Funktionens **kommunikatör** ansvarar för: Övergripande kommunikationsbehov som finns inom Klimatomställning Malmö samt att i dialog med processledarna prioritera kommunikationsbehoven. Att vara strategiskt kommunikationsstöd. Att ta fram kommunikationsmaterial. Samverka med andra kommunikatörer i staden kring klimatfrågor. Utveckla kommunikationskanaler så som malmo.se och Malmö stads intranät Komin. Hantera viss projektkommunikation.

Samordnare av omställningsområden, ansvarar för: Bevakning av omställningsområdet. Här inkluderas omvärldsbevakning kring projekt, lagändringar, kunskapsutveckling med mera som har betydelse för området, samt intern bevakning av hur Malmö stad arbetar med omställningsområdet, men även hur andra aktörer i staden och regionen agerar. Ser, i samverkan

med processledningen, till att färdplanen för omställningsområdet revideras, utvecklas och följs upp efter Klimatomställning Malmös process/årshjul. Stämmer löpande av med processledarna om framdrift i omställningsområdet. Bereder underlag och projektansökningar kopplat till området i dialog med ansvarig enhetschef, processledarna, programenheten och externa partners. Tar fram underlag och kopplar omställningsområdet till andra övergripande aktiviteter inom Klimatomställning Malmö så som kommunikationsinsatser, event med mera. Faciliterar samverkan och samverkansarenor med externa aktörer, särskilt fokus på klimatkontraktaktörer, inom omställningsområdet. Att hjälpa till att sprida information från Klimatomställning Malmö till andra berörda inom sitt omställningsområde. Att i dialog med processledarna och berörda chefer utveckla en ändamålsenlig organisation med exempelvis arbetsgrupper för omställningsområdet.

Till processen finns ett antal **centrala funktioner** kopplade som bidrar med kompetens och stöd inom sitt respektive område. Funktionerna bidrar främst i den övergripande processen men kan även vara ett stöd för omställningsområdena. De centrala funktioner som är kopplade till Klimatomställning Malmö är: *Uppföljning* – stöttar i frågor kopplat till uppföljning av processen så som uppföljningen av miljöprogrammet för Malmö stad, CDPR rapportering och koldioxidbudget. *Lärande* – stöttar processen i frågor kopplat till lärande, reflektion, utvärdering och spridning. *Strategiska analyser* – stöttar framtagande av övergripande strategiska analyser inom Klimatomställning Malmö, så som scenario- och potentialanalyser eller samhällsekonomiska konsekvensanalyser. *Kommunikation* – beskrivs under processledningsteamet. *Aktörsamverkan* – utifrån lokala aktörsgrupper samt främjar- och nätverksaktörer. Stödjande experter fokuserar på de betydande grupperna: akademi – stöttar processen i samverkan med akademi för ökat lärande, kunskapsutveckling och samverkan inom transdisciplinära forsknings- och innovationsprojekt. Näringsliv och föreningar – stöttar processen i samverkan med näringsliv och föreningar samt samordnar arbetet med Klimatkontrakt Malmö. Medborgarinvolvring och beteendeförändring – stöttar processen med frågor kopplat till ökad medborgarinvolvring i klimatomställningen och kompetens inom beteendeförändring. Alla centrala funktioner ansvarar för att utifrån sitt område: I samverkan med processledningen strategiskt arbeta med funktionen integrerat i genomförandet av processen, utveckla arbetssätt, identifiera utvecklingsbehov och ta fram en plan kommande års insatser. Stämna av med processledningen löpande. Bereda underlag och projektansökningar kopplat till området i dialog med ansvarig enhetschef, processledarna, programenheten och externa partners. Vidare utgör *Programenheten* på Miljöförvaltningen ett stöd i genomförandet av klimatomställning Malmö, då enhet utgör ett stöd för hela den Miljöstrategiska avdelningen, inklusive Klimatomställning Malmö, kring externfinansiering.

Förvaltningssamordnare finns för respektive förvaltning som är representerade i beställargruppen och ansvarar för: Att agera huvudkontaktperson för

Klimatomställning Malmö på sin förvaltning. Vara en brygga mellan övriga roller i processen, förvaltningsdirektören och organisationen i övrigt. Förankra och sprida information om Klimatomställning Malmö inom sin förvaltning. Att vara ett stöd i att säkerställa så förvaltningens verksamhetsplanering linjerar med Klimatomställning Malmös färdplaner (styrgruppens ansvar). Att återföra kunskap in i den ordinarie verksamheten och vice versa in i processen Klimatomställning Malmö. Att ha regelbunden dialog med processledningen.

Styrgrupp, med ansvar att: Vara bärare av Klimatomställning Malmö in i Malmö stads linjeorganisation. Skapa förutsättningar för Klimatomställning Malmös genomförande i linjeorganisationen – exempelvis personella resurser och relevant kompetens inom organisationen. De enskilda representanterna för respektive förvaltningen ansvarar för att verksamhetsplaneringen linjerar med Klimatomställning Malmös färdplaner. Flaggar för potentiella målkonflikter mellan färdplaner och deras åtgärder till processledningen för vidare hantering.

Processledning av Klimatomställning Malmö

För att omställningsprocessen och den lokala aktörssamverkan ska bli effektiv och inkluderande, måste alla förstå varandras roller, samverka och kunna se konkreta samarbeten ur varandras synvinkel. Rörlig, samverkan och transparens är några organisatoriska egenskaper som är nycklar för att få detta att lyckas fullt ut. Genom frekventa kontakter med involverade nyckelpersoner såväl externt som internt på olika nivåer, så sprids information inom det lokala ekosystemet av aktörer och gör att det går snabbare att nå ut till de människor som bör ta del av den. Genom kommunikation och snabba informationsflöden, blir också beslutsfattandet snabbare, förstärker kollektivets förmåga och accelererar den lokala omställningen. Ambitionen är att tillskapa snabbfotade stödjande och kompletterande strukturer som kan motivera och ytterligare förstärka samverkanskulturen. Inom Malmö stad ska berednings- och beslutsprocessen inom ramen för klimatomställning Malmö, i möjligaste mån, koppla an till linjeorganisationens redan etablerade och organiserade kommunikationskanaler. Här finns redan ett flertal etablerade arenor för dialog och samverkan med externa aktörer. I Malmö stads linjeorganisation finns dessutom ekonomiska och personella resurser samt ett formellt beslutsmandat som inte ska förbises.

Klimatkontrakt och samverkansarenor

Malmö stad har arbetat fram *Klimatkontrakt Malmö* – ett lokalt klimatkontrakt som riktar sig till företag, organisationer, föreningslivet och akademi, för att inom "Tillsammans ställer vi om Malmö" – klimatomställning Malmös lokala omställningsarenor, utifrån gemensam viljeriktning, stödjande färdplaner och möjliggörande strukturer skapa förutsättningar för samverkan och konkreta lokala klimatåtgärder. Genom kontrakten åtar sig aktörerna att bidra med egna formulerade klimatåtaganden. Det kan handla om en färdplan för den egna

verksamheten, enstaka klimatinsatser eller att inspirera och samverka med andra lokala aktörer. Alla som tecknar Klimatkontrakt Malmö blir en del av Klimatomställning Malmö och dess samverkansarenor inom "Tillsamman ställer vi om Malmö". Härigenom får aktörerna möjligheter att bland annat samverka med anslutna aktörer inom de prioriterade omställningsområdena.

I processens inledande fas har Malmö stad tecknat klimatkontrakt och bildat arbetsgrupper med större näringslivsaktörer och andra engagerade aktörer samt forskningsinstitut, från främst branscherna energi, transporter och byggnation. Processens aktörssamverkansarbete utvecklas kontinuerligt och utifrån en *strategi för effektiv lokal aktörssamverkan* ligger fokus för tillfället på att fördjupa samverkan med såväl centrala aktörer med antingen stora egna lokala växthusgasutsläpp eller stor rådgivning och potential till att minska den lokala klimatpåverkan, men också på att knyta till sig främjar- och nätverksaktörer för att antingen fördjupa samverkan med aktörer som utifrån sin verksamhet kan stödja de lokala ekosystemet av akter i deras gemensamma omställningsprocess, eller aktörer som utifrån sin organisation når en stor mängd anslutna medlemsorganisationer och därmed exponentiellt kan öka antalet mobiliserade aktörer inom Klimatomställning Malmö.

Involvering och engagemang

Malmöbornas involvering och engagemang är avgörande för att omställningen till ett hållbart samhälle ska lyckas. Det är viktigt att Malmöborna ges möjlighet att påverka omställningsprocesser och utfall, eftersom det är svårt att få acceptans för viktiga omställningsbeslut utan brett deltagande. Malmö stad behöver även inspirera och stötta Malmöbornas egna initiativ för att bidra till hållbara livsstilar, beteendeförändring och handlingsmönster på platserna där de bor och verkar. Malmö stad har därför bland annat utvecklat kunskapshöjande produkter, digitala stödverktyg som klimatinsatser samt utrett förutsättningar för och testat olika råds- och samverkansformer. Inom ramen för Klimatomställning Malmös *strategi för medborgarinvolvering och beteendeförändring* utreds förutsättningarna för ett klimatkontrakt riktat till Malmöborna, för att stärka arbetet med att göra omställningen mer inkluderande och rättvis samt bidra till förstärkt livskvalitet och hållbara livsstilar i Malmö.

För att underlätta för en inkluderande och rättvis omställning utreder processledningen förutsättningarna för ett stödjande *inkluderings- och rättviseramverk*, där för processen bärande principer och arbetssätt definieras. Samtidigt bedriver Malmö stad ett undersökande arbete för att möta Malmöborna i deras vardag, utifrån lokala förutsättningar, drivkrafter och behov. Malmö stad har tillsammans med Malmöbor utvärderat olika geografiska områdens och samhällsgruppers förutsättningar för hållbara livsstilar. Fördjupade samarbeten med andra verksamheter har etablerats för att tillsammans skapa forum för att möta och involvera malmöbor i alla åldrar i klimatomställningsarbetet. En viktig partner i

detta arbete är stadens Kulturförvaltning / Biblioteken i Malmö, som har arenor och mötesplatser för samtal, bildning och livslångt lärande. Verksamheten är möjliggörare och förvaltare av demokratiska värden som kunskap och fri åsiktsbildning, men stödjer också organisering och lokal platsbaserad samverkan. Processledningen har också utforskat och utvecklar en *strategi för ekosocial integration*, för att både stärka processens övergripande arbetssätt så att multipla samhällsnyttor och synergier skapas genom klimatomställningsarbetet, att stärka processens förmåga att mäta och förstå dessa nyttor samt att utforska hur *ekosociala innovationer* både kan bidra till stärkt inkludering av sociala aktörer i processen, identifiera nya samarbeten utifrån gemensamma drivkrafter och att utgöra ett verktyg för att driva klimatomställningen med utgångspunkt i och genom sociala insatser.

Lärande

Den centrala funktionen för lärande stödjer genomförandet av Klimatomställning Malmö ur ett lärandeperspektiv. En lärandestrategi och lärandeplan utgör stödjande verktyg för det fortsatta systematiska arbetet med lärande i processen. Ett särskilt fokus ligger på det organisatoriska lärandet: hur vi kan bli bättre på att ta vara på lärande och erfarenheter från tidigare genomförda insatser, för att kunna ta med oss detta in i nya insatser. Funktionen arbetar aktivt med att öka kunskap och lärande hos olika grupper i samhället, som en viktig del i och förutsättning för omställning till en hållbar livsstil och ett klimatneutralt Malmö. Målet är att stärka kommunens och processledningens förmåga att leda omställningen samt att stödja processledningen med att utveckla, stärka och integrera lärandeperspektiv i genomförandet av processen. Viktigt är att integrera olika typer av lärandeinsatser i processens arbetssätt, men framför allt de som fokuserar på att utveckla människors förmåga och förståelse, rutiner och metoder för reflektion och insikter (sensemaking) samt individuella lärandeplaner.

Funktionen bedriver ett särskilt samarbete med universitet och forskning i frågor kring lärande. Stort fokus ligger på att möjliggöra spridning av såväl insikter som praktiska erfarenheter, för att därigenom bidra till spridning, skalning och gemensamt lärande med andra städer och aktörer. Processledningen och centrala funktioner intervjuas årligen av ett tiotal forskare för att möjliggöra vidare spridning av Malmös klimatomställningsarbete. Även återkommande erfarenhets- och lärträffar sker med andra kommuner, för att både möjliggöra att Malmö kan inhämta kunskap och lösningar (glo och sno) samt för att bidra till gemensamt lärande och spridning av Malmös arbete. Utöver Viable Cities viktiga och stödjande arbete för mellankommunalt lärande, som bland annat sker genom städernas gemensamma arbete inom Transition lab för att möjliggöra lärande mellan deltagande städer, stöds processen bland annat av den regionala plattformen "Öppen akademi" samt kommande etablering av "Learning Hub Syd" – båda samordnade av Lunds universitet. Vidare utgör NetZeroCities och deras experter ett stöd i processledningens

fortsätta arbete med lärande och insikter som verktyg för en mer effektiv klimatomställning i Malmö.

Uppföljning och analys

Central är också att koppla lärandearbetet till processens övergripande system för uppföljning, utvärdering och lärande (MEL), med grund i såväl kvalitativ som kvantitativ data. Grunden i processens MEL-arbete ligger i processens årshjul samt de olika insatser som görs för att revidera färdplaner och sammanställa statusuppdateringar av processens framdrift och förflyttningar inom prioriterade omställningsområden. Här utgör lärandeinsatser stödjande processer för att, utifrån reflektioner på olika nivåer, skapa gemensamma insikter för hur såväl arbetet med prioriterade omställningsområden som processens övergripande arbetssätt kan stärkas och utvecklas. Processens MEL-arbete kopplar också an till det omvärldsanalytiska arbetet som såväl processledningen som omställningsområdena bedriver för att reflektera kring nya yttre förhållandens (lagar och direktiv, nationella styrmedel och policy, teknisk innovation etcetera) påverkan på det lokala omställningsarbetet och insikter kring hur detta kan påverka önskade skiften inom omställningsområdenas prioriterade åtgärdsområden samt nya prioriteringar vid revidering av färdplaner och dess tillhörande portfölj av åtgärder.

Malmö stads klimatmål följs centralt upp med hjälp av indikatorer, vilka beslutas av kommunfullmäktige. Måluppfyllelsen av miljöprogrammet följs upp i en årlig återkommande miljöredovisning. Miljönämnden ansvarar för denna sammanställning, som också ligger till grund för den ekologiska dimensionen av Malmö stads hållbarhetsrapportering. Eftersom miljö- och klimatarbetet ingår i grunduppdraget ansvarar nämnder och bolagsstyrelser för sin verksamhets måluppfyllelse till 2030. För att miljönämnden ska kunna göra en samlad analys av miljöläget i Malmö krävs att varje nämnd och bolagsstyrelse följer upp sina egna åtgärder och rapporterar resultat till miljönämnden varje år. Miljönämnden rapporterar i sin tur miljöläget till kommunfullmäktige. Malmö stad följer upp och återrapporterar arbetet inom Borgmästaravtalet 2030 till CDP:s och ICLEI:s globala rapporteringsplattform för städer. För både åren 2022 och 2023 fick Malmö högsta betyg (A-listade) för sin rapportering, vilket bekräftar att Malmö är internationellt ledande i sitt klimatarbete.

Inom Klimatomställning Malmö följs processen övergripande upp genom såväl årligen uppdaterade nulägesanalyser för respektive omställningsområden samt genom processövergripande statusuppdateringar som tas fram två gånger per år. Uppdaterade nulägesanalyser stödjer revideringen av färdplaner, ökar förståelsen för vad som behöver förändras och utvecklas, samt bidrar till att stödja beslutfattare kring val av åtgärder. De centrala statusuppdateringarna bidrar bland annat till att skapa en berättelse om processens framdrift genom att såväl titta bakåt (resultat och insikter) som framåt (potentialer och konsekvenser), utifrån en

närvärlds- och omvärldsanalys titta såväl inåt som utåt, öka förståelsen för gapet mellan uppsatta mål och de insatser som genomförs, utgöra en direkt uppdatering av Malmös klimatbudget för att synliggöra takten i omställningen, skildringar av positiva insatser och förflyttningar inom omställningsområden samt redogörelser av bredare samhällsnyttor som skapats genom klimatomställningsprocessen. Statusuppdateringarna beskriver också viktiga övergripande strategiska val och förändringar i processens arbetsätt.

Processens framdrift, med fokus på behovskartläggning och genomförande av åtgärder, följs genom att ett systematiskt portföljstyrningsarbete. Processens samlade portfölj (portföljer) består av processledningens, omställningsområdenas och centrala funktioners identifierade behov, prioriterade, beslutade och genomförda åtgärder. Genom centrala uppföljningar och analyser, så som socioekonomiska konsekvensanalyser, co-benefitanalyser, investeringsbehovsanalys, möjliggörs bredare strategiska omställningsanalyser.

Ett utvecklingsspår för processledningens portföljstyrningsarbete är att testa och implementera en metod för att spåra utvecklingen av portföljens aktiviteter – för att följa och förstå förändringar över tid. Exempelvis kommer LIEPT-modellen utvärderas, vilken utvecklats inom ramen för Lunds kommuns innovationsplattform Future by Lund. En modell som fångar såväl investeringar och tillväxt, innovationsarbetets och innovationers karaktär, finansiering samt datainsamling och visualisering. Ett andra spår är att på processnivå bedriva ett strategiskt lärande för att djupare förstå hur processens arbetsätt skapar förutsättningar för önskvärda effekter, men också underlag för beslut kring förändringar i arbetssättet och tillhörande metoder, samt behov av nya innovationsprocesser för att stärka processens transformativa förmåga och bidra till systemförändringar.

Digitalt stöd

Digitala verktyg skapar förutsättningar för att arbeta tillsammans med klimatomställningen på nya sätt. Malmö stad har bedrivit ett samarbete med företaget ClimateView för att tillsammans utveckla smarta digitala lösningar för att stödja Malmös klimatomställningsarbete. Med hjälp av ClimateView har Malmö kunnat få en tydlig, samlad och faktabaserad överblick över omställningen. En samarbetsyta där alla kan se och sträva mot samma mål, och öka tempot tillsammans. Ambitionen har varit att Malmö stad i verktyget skulle kunna samla olika åtgärders klimatnytta, men även deras investeringskostnad, besparingar för olika aktörer i samhället och andra samhällsnyttor som skapas. Verktyget ska också hjälpa Malmö stad att enkelt kunna utreda i vilken sektor mer åtgärder behövs samt vem/vilka som har rådighet över dessa. Verktyget ska hjälpa Malmö stads politiker att ta väl grundade beslut för att möjliggöra en klimatomställning i Malmö. Verktyget ska också kunna användas för att kommunicera stadens klimatomställning på ett pedagogiskt sätt till berörda målgrupper.

Kommunen behöver fortsätta stärka sin kompetens och kapacitet för att möjliggöra digitaliseringen som stöd och möjliggörare i den lokala omställningen samt att bidra till att kommunen tydligare kan verka som innovations- och lärandenav. Arbetet med öppen dataplattform kommer stärkas för ökad transparens och tillit till det lokala klimatomställningsarbetet. Genom samverkan med Urban Twin Transition Center önskar staden stöd i att identifiera behovsanpassade digitala lösningar, få tillgång till validerade digitala lösningar och best practice samt genom delning av egna lösningar bidra till att sprida och skala upp digitaliseringens möjligheter på nationell nivå. Ambitionen är även att Malmös lösningar sprids till internationella kunskapsplattformar, inom till exempel NetZeroCities. Det finns en stark vilja från det politiska styret och uppdrag till Malmö stads hela organisation att implementera digitala lösningar för att stärka servicen till Malmöbor. Här utgör det fortsätta utvecklingsarbetet kopplat till digital tvilling, för att möjliggöra analyser och visualiseringar, ett intressant exempel.

Under år 2025 kommer processledningen att samla aktörer inom digitalisering, vilka antingen erbjuder stödjande verktyg eller genom sin kompetens kan stödja Malmö stad, för att identifiera och möjliggöra mer konkreta samarbeten för att intensifiera implementeringen av digitala stöd samt lösningar som möjliggör en effektiv och accelererad lokal klimatomställning. En lokal aktör utgörs av den ideella föreningen Game Habitat – det digitala spelutvecklingsklustret i Malmö. Genom samverkan med den lokala spelindustrin vill Malmö stad utforska den transformativa kraften spel och digitala verktyg har för att exempelvis möjliggöra lokala investeringar, kunskapsspridning och engagemang. Gamification och digitala verktyg ses som verktyg för ökat medborgarengagemang och inkludering, men också för att stärka Malmöbornas deltagande och medskapade i Malmös klimatomställning.

Malmö stad samverkar med Malmö Ideella – en plattform för ett självständigt, hållbart och aktivt civilsamhälle. Samverkan syftar bland annat till att stödja dem att utveckla "Engagera mera Malmö" – en digital engagemangsplattform för Malmös civilsamhälle. Plattformen är tänkt att både vara en plats där Malmöbor kan få tillgång till lokalt anpassad klimatkunskap, tips och råd för hur Malmöbor själva kan engagera sig och bidra till Malmö klimatomställning, men det ska också vara en plats där föreningar och Malmöbor kan berätta om alla positiva de åstadkommit för att stödja omställningen. Hemsidan kommer att innehålla en engagemangskarta där lokala engagemang och initiativ presenteras, för att härigenom synliggöra att Malmöbor är engagerade, visa var engagemangen verkar och delge kontaktuppgifter till de som leder dessa – att medverka till att Malmöbor kan "hitta" sammanhang att engagera sig i. Malmö stad vill verka för att fler branscher och verktygsutvecklare samverkar för att hitta nya organisationsformer, med tillhörande affärsmodell, för att möjliggöra en trygg och långsiktig tillgång till utmanings- eller behovsdrivna digitala stöd, verktyg och samverkansarenor. Klimatomställning

Malmö har behov av att få tillgång till digital plattform som möjliggör och stärker platsbaserad samverkan och partnerskap i stadens geografier.

Insatser kopplade till den centrala processledningsfunktionen

Omställningsområdena med tillhörande färdplansarbete, inklusive genomförande av prioriterade åtgärdsområden, utgör de mest prioriterade insatserna i omställningsprocessen och utgör den största delen av den samlade åtgärdsportföljen. Nedan följer en rad andra centrala stödjande funktioner och strategiområden för att både utveckla processen övergripande arbetssätt och stärka genomförandet av processens färdplaner utifrån arbetet i omställningsarenorna "Tillsammans ställer vi om Malmö".

Aktörssamverkan

Att åstadkomma en rättvis klimatomställning är en av vår tids stora samhällsutmaningar. Malmö stads möjlighet att på egen hand minska utsläppen är begränsad, därför måste flera delar av samhället arbeta tillsammans på nya sätt. Genom att offentliga verksamheter, civilsamhälle, akademi och näringsliv samverkar kan hela samhällets kapacitet, perspektiv och engagemang tas tillvara. Bara då kan vi hitta gemensamma lösningar och öka takten i klimatarbetet. Många aktörer i Malmö är idag föregångare i klimatarbetet, och det finns intresse och efterfrågan på att samarbeta med andra.

Malmö stad kommer fortsätta det strategiska arbetet med att vidareutveckla former för facilitering och arenor för aktörssamverkan som leder till förflyttningar i klimatfrågan på främst lokal nivå. Utgångspunkten ligger i kraftsamling för att nå stadens utpekade mål, utifrån ett formerande transporformativt färdplansarbete i linje med den överliggande missionen (ett explorativt och missionsorienterat innovationsarbete för att hantera osäkerheter och komplexa utmaningar), men att detta samtidigt sker utifrån de lokala aktörernas drivkrafter, behov av att optimera sina verksamheter och hantera direkta utmaningar (ett förstärkande och adaptivt innovationsarbete med fokus på att åstadkomma ständiga förbättringar och förflyttningar inom områden där större säkerhet råder för att hantera komplicerade utmaningar). Fyra övergripande teman utgör de centrala drivkrafterna och aktörernas intresse för samverkan: minska den egna organisationens klimatpåverkan, inspirera och stödja andra till minskad klimatpåverkan, förändra eller utveckla verksamhetens produkt, tjänst eller underliggande syfte, samverka med andra för att minska samhällets klimatpåverkan.

Under 2025 prioriterar processledningen arbete med att fördjupa samverkan med centrala aktörer med stor lokal klimatpåverkan, fortsätta skriva klimatkontrakt med lokala aktörer för att mobilisera dessa inom omställningsområdenas omställningsarenor och kraftsamla kring tillhörande färdplaner, arbeta med kunskapshöjande åtgärder för att sprida kunskap om klimatutmaningen och

det lokala omställningsarbetet, men också att tydligare knyta till sig och verka för fördjupad samverkan med stödjande och möjliggörande främjar- och nätverksaktörer (exempelvis lärosätten/akademi i regionen som Malmö universitet, bransch och näringslivsnätverk som LFM30, men också Malmö ideella som plattform för det lokala föreningslivet).

Direkt utpekade prioriteringar utifrån de centrala aktörsgруппerna är till exempel: Akademi – fortsätta arbetet med att etablera ett aktivt och stödjande forskningsråd. Ingå fördjupad samverkan med ett par centralt utpekade lärosäten och forskningsinstitut. Näringsliv – Utveckla fördjupad samverkan med de näringslivsaktörerna med störst lokal klimatpåverkan. Utforska möjlig samverkan med Sydsvenska handelskammaren och speciellt deras hållbarhetsnätverk med över 100 näringslivsaktörer från en rad olika branscher. Fördjupa samverkan med LFM30 och deras över 200 medlemmar från bygg- och anläggningssektorn i Malmö. *Föreningsliv* – Förstärka samverkan med Malmö Ideella, genom att stödja dem i utvecklingen av den digitala plattformen "Engagera mera Malmö", bidra till etableringen av ett klimat- och hållbarhetsnätverk för föreningar inom Malmö ideella, sprida klimatkunskap och stödja paraplyorganisationer i deras arbete att skapa engagemang från sina medlemsföreningar.

Medborgarinvolvering och beteendeförändring

Malmöbornas engagemang är avgörande för att omställningen till ett hållbart samhälle ska lyckas. Det är viktigt att Malmöborna ges möjlighet att påverka omställningsprocesser och utfall eftersom det är svårt att få acceptans för viktiga omställningsbeslut utan brett deltagande. Malmö stad behöver även inspirera och stötta Malmöbornas egna initiativ för att bidra till hållbara livsstilar, beteendeförändring och handlingsmönster på platserna där de bor och verkar.

Malmö stad har aktivt arbetat med att utveckla sin kapacitet och organisering för att inkludera Malmöbor i samhällsutmaningar och stadens omställning. En utmaning är dock att Malmö saknar stadsdelsförvaltningar, för att enklare bidra till samordning och facilitering av stadens olika lokala samverkans och inkluderingsarbeten. Det finns också utmaningar kopplat till organisatoriskt stuprörsarbete, vilket bidrar till att inte fånga potentialen i att fokusera på till exempel ekosocial integration, där de olika förvaltningarnas grunduppdrag enskilt och tillsammans kan utgöra möjliggörare för de önskade förflyttningarna och uppsatta mål. Malmö stad har också svårigheter att nå ut med samlade budskap och verka som en samlad samhällsaktör. Det sker också en suboptimering av stadens, aktörers och medborgares insatser och engagemang. Avsaknaden av stadsdelsförvaltningar minskar Malmö stads lokala närvaro, vilket gör det svårare att förstå Malmöbornas och lokala aktörers behov, utmaningar och egna initiativ. Malmö stad har svårt att komplettera det missionsdrivna arbetet med ett lokalt behovs-, aktörs- och medborgardrivet omställningsarbete. Ett identifierat utvecklingsområde är hur Malmö stad kan samverka med och arbeta igenom lokala aktörer som själva byggt upp relationer och förtroende hos Malmöbor och andra

aktörer. Genom lokala omställningsprocesser kan bättre lokalkännedom skapas, vilket stärker förutsättningarna för att processens omställningsområden och dess färdplaner både kan få kraft av och direkt bidra till lokala omställningar i Malmös geografier – härigenom bidra till en mer inkluderande och rättvis klimatomställning. Lokala processer skapar också bättre förutsättningar till att testa, utveckla och skala användar- och medborgarcentrerade lösningar.

Arbetet inom denna centrala funktion fokuserar på medborgarinvolvering och beteendeförändring i genomförandet av miljöprogrammet samt utforskar hur engagemang, involvering och beteendeförändring kan utgöra verktyg för att bidra till en effektiv klimatomställning i Malmö. Genom ett aktivt arbete gentemot och tillsammans med Malmöbor stärks processens förmåga att i synergi med klimatomställningen också bidra till bredare samhällsnyttor. Ansvariga medarbetare har lång erfarenhet i att bygga engagemang samt att fånga och stödja de initiativ och engagemang som redan finns. Funktionen stödjer omställningsområdessamordnare i att identifiera arenor och metoder för att nå människor som bor och verkar i Malmö samt att återkoppla omställningsarbetet till Malmöbor. Funktionen kan också stödja omställningsområdena i att arbeta med olika åldersgrupper, men också att utforska potentialen att arbeta genom unga Malmöbor. Forskning har påvisat att döttrar generellt har tydlig förmåga påverka äldre pappor.

Utvecklingsarbete genomförs främst genom externfinansierade projekt. Stödande insatser görs i stor utsträckning genom att stärkt samverkan och nätverkande. Under 2024 har externfinansierade projekt (DEKO och Speak Up) bidragit med specifikt fokus på medborgarinvolvering. Projekten har varit ett internt kunskapslyft och har ökat organisationens kapacitet. Genom att testa och utforska olika arbetssätt och samarbetsformer samlar och dokumenterar teamet lämpliga strategier för medborgarinvolvering och beteendeförändring.

Utöver dessa projekt konkretiseras mycket av arbetet med medborgarinvolvering och beteendeförändring under 2024 genom miljöförvaltningens medverkan i arbetsgruppen för Eurovision och andra större evenemang kopplat till stadens arbete med bland annat Fairtrade City, Energi- och klimatrådgivning med flera.

Arbetet förstärks genom samarbete med såväl andra förvaltningar och deras verksamheter, som andra offentliga organisationer, föreningsliv och idéburen sektor, liksom akademi och folkbildningsrörelsen, som i sin tur erbjuder arenor för att möta Malmöbor i deras vardag.

Centralt är också att testa och utveckla stödande metoder och arbetssätt, så som till exempel framtidsbilder, Living labs, engagemangskarta, omställning genom främjaraktörer, strategiska experiment – att gå från test, adaptation till transformation, medborgarbudget, match funding. Under 2024 har Malmö stad exempelvis testat klimatrådslag för malmöbor som metod, med representation från alla Malmös

stadsdelar och orter, olika åldersgrupper och yrkeskategorier samt utifrån en jämn könsfördelning. Genom ett fokus på metodutveckling stärks klimatomställning Malmöns arbete och funktionens stödjande insatser bidrar till ökad inkludering i omställningen genom fokus på kännedom, förståelse, acceptans, engagemang och inte minst Malmöbornas egen handling. Genom beteendeförändringar, påverkan, investeringar bidrar Malmöborna till att möjliggöra för mer hållbara livsstilar och Malmöns omställning.

Kommunikationens roll i klimatomställningen

Genom ett fokuserat kommunikationsarbete stöds genomförandet av miljöprogrammet och att samordningen av miljö- och klimatarbetet under den gemensamma parollen "För Malmö och planeten". Kommunikationsarbetet sker både i och tillsammans för respektive process (Klimatomställning Malmö och Processen för Malmöns natur- och miljöarbete), i projekt och övriga uppdrag.

En viktig utgångspunkt i kommunikationsarbetet är att tänka och agera helhet, till exempel genom att koppla ihop projektinsatser med de båda processerna och att skapa förutsättningar för kommunikationssamarbete över förvaltningsgränser och med andra aktörer. När kommunikationen är samordnad blir omställningen starkare – en gemensam röst i Malmöns klimat- och hållbarhetsarbete.

Övergripande målområden inom kommunikationsstrategin "För Malmö och planeten":

- Höja kunskapen om Malmöns miljö- och klimatarbete
- Främja samarbete och delaktighet i den gemensamma omställningen
- Skapa en stolthet med aktiva bärare
- Stärka bilden av Malmö som hållbar stad genom att visa handling

Kommunikationskampanjen "Omedvetet medvetet" med syfte att uppmuntra Malmöbor att reflektera över vilka hållbara val de redan gör i vardagen – och vilka fler klimatinsatser de kan börja göra i sin vardag. Kampanjen har genomförts vid två tillfällen och är ett av många sätt som Malmö stad kommunicerar om klimatfrågan till Malmöborna. I just den här insatsen har en mer lättsam tonalitet valts för att nå ut till fler och sänka ribban för att börja leva mer hållbart – alla kan göra små, positiva förändringar.

Klimatkompensation och kolsänkor

Idag sker ingen klimatkompensation för Malmö stads utsläpp, varken av indirekta eller direkta utsläpp. Organisationen arbetar med att ta fram principer och ställningstaganden för kompensation. Underlaget utgör grund till en organisationsövergripande kompensationsstrategi. Storleken på behovet av

kompensation är osäkert, då det helt är beroende på organisationens förmåga att reducera utsläppen. Potentialanalys för organisationens möjliga utsläppsminskningar och behov av kompensation kommer att utredas vidare. Processledningen bedriver omvärldsbevakning och analyserar kompensationsområdet, då det är ett relativt nytt område som är under utveckling.

Kolinlagringspotential av naturliga kolsänkor i Malmös geografiska område, vilka Malmö stad skulle kunna skapa och tillgodoräkna sig, har uppskattats till knappt 25 tusen ton per år i förhållande till nuvarande kompensationsbehov på 208 tusen ton per år. Utöver de naturliga kolsänkorna finns tekniska kolsänkor i form av exempelvis bio-CCS tillgängliga inom några år. I Malmö finns ett par pågående initiativ för lokala anläggningar, så som Sysavs planerade anläggning som förväntas generera kolsänka motsvarande 250 tusen ton per år. Hur mycket av de lokala kolsänkorna som Malmö stad kan tillgodoräkna sig beror på vad Malmö stad efterfrågar, kostnader och betalningsvilja.

Regional, nationell och internationell samverkan

Malmö är en del av världen och världen en del av Malmö. De utmaningar Malmö står inför är inte unika. Flera europeiska städer har motsvarande utmaningar. Genom att arbeta tillsammans och dela erfarenheter kan vi accelerera omställningen och skapa värden för Malmöborna och näringslivet. Under 2024 har Malmö regelbundet delat med sig av sina erfarenheter till nationella myndigheter samt svenska och europeiska städer inom områden som klimatinvesteringsplaner, organisering av klimatomställning, utformning av färdplaner och färdplansarbete, medborgarengagemang och involvering samt arbete med rättviseperspektiv.

Genom ett antal internationella nätverk har Malmö stad tillgång till arenor för kunskaps- och erfarenhetsutbyten med andra städer i Europa. Genom deltagande i NetZeroCities pilot cities program deltar Malmö aktivt på den centrala europeiska omställningsarenan, men Malmö deltar exempelvis även i följande nätverk: EIT Climate-KIC, Viable Cities, Eurocities, KIMO, ICLEI – Local Governments for Sustainability, Klimatkommunerna, Borgmästaravtalet, Resilient Regions Association och United Cities and Local Governments.

Tillsammans med andra europeiska städer och svenska kommuner kan Malmö också påverka nationellt och internationellt i frågor som har ett centralt värde för Malmö. Nätverken och organisationerna används även för att generera projektidéer, hitta samverkanspartners och bidra till en rad olika spridningsaktiviteter. Mellankommunal samverkan och utbyte sker till exempel genom Klimatkommunerna, Länsstyrelsen i Skånes miljöstrateginätverk, samverkan med de regionala missionsstäderna, samverkan med regionala aktörer. Ambitionen är att ännu tydligare stärka regional mellankommunal samverkan och lärande genom fördjupad samverkan med Viable Cities-tvillingstäderna Höör och Landskrona, men också genom att skånska pionjär- och tvillingstäder i samverkan med Viable Cities samverkar i etableringen

av en gemensam regional samverkans- och lärplattform – Learning hub syd. Nationell samverkan sker dels genom Viable Cities Transition Lab-aktiviteter, men även genom etablerad storstadssamverkan. Genom NetZeroCities twinning programme har Malmö stad etablerat utbyte med den tyska staden Wiesbaden. Internationell samverkan sker annars främst inom nätverken EuroCities och ICLEI. Inom ICLEI deltar Malmö stad i det internationella projektet INCLU:DE, vilket syftar till att genom kollektivt lärande, metodutveckling och erfarenhetsutbyte stärka deltagande städers förmåga att driva inkluderande och rättvisa lokala omställningsprocesser. ICLEI och Malmö stad har också tillsammans initierat det globala Malmö Commitment – för att växla upp städernas klimatomställningsarbete med fokus på jämlikhet och inkludering samt att tydligare inkludera social rättvisa i arbetet med en hållbar lokal utveckling. Malmö stad kommer de kommande åren ha stark roll i ICLEI, då kommunstyrelsen ordförande i Malmö stad Katrin Stjernfeldh Jammeh har valts till president för det globala nätverket. Att städer och regioner får en allt viktigare roll i den globala klimatomställningen är tydligt och ordförandeskapet ger Malmö en unik möjlighet att agera och synliggöra Malmös behov utifrån en internationell plattform.

Malmö stad arbetar aktivt med att bevaka internationella initiativ, för att möjliggöra fortsatt internationell samverkan, spridning och tillgång till utvecklingsmedel. Ett nytt initiativ som Malmö stad tillsammans med fotbollsföreningen Malmö FF under 2025 kommer att gå in i är det europeiska ICLEI-initiativet Climate Champions League, där ett tiotal städer med tillhörande elitfotbollsklubbar/-föreningar i en pilotfas kommer utforska klubbarnas roll i den lokala omställningen samt dela erfarenheter kring hur arbetet med staden och klubben kan stärkas. Speciellt klubbarnas roll för att nå och påverka städernas befolkning är en central fråga i initiativet.

Exempel på övriga stödjande strategier, planer och initiativ i stadens verksamhet vilka stärker Klimatomställning Malmös genomförande:

- Översiktsplan Malmö
- Trafik- och mobilitetsplan
- Skyfallsplan
- Kretsloppsplan 2021 – 2030
- The Malmö Commitment
- Strategi för lokal implementering av Agenda 2030

Strategi- och insatsområden under utveckling inom Klimatomställning Malmö

Klimatomställning Malmö arbetet kontinuerligt med att utveckla sina strategier och arbetsätt. Exempel på aktuella områden som utreds eller där strategier och arbetsätt är under utveckling är:

Rättvis och inkluderande omställning

I Malmö är skillnaderna i hälsa och välfärd stora inom staden. Därför är Malmös ansats att insatser och förbättringar i miljö- och klimatområdet också ska ge positiva effekter på andra områden, såsom fler arbetstillfällen, bättre livsmiljö för barn och unga, ökad trygghet och stärkt konkurrenskraft för näringslivet. Vi vet att det finns starka kopplingar mellan miljö, klimat och människa. Till exempel har satsningar på hållbar mobilitet, grönska och energieffektiva bostäder till rimliga kostnader tydliga sociala effekter. En av Malmö stads huvudfrågor just nu är hur vi arbetar strukturerat för att ta oss an helheten i klimatomställningen för att lyckas lösa flera frågor samtidigt. Hur använder vi till exempel omställningen som drivmotor för att skapa ett bättre liv för de svagast ställda i samhället och för att skapa nya gröna arbetstillfällen. Och hur integrerar vi jämlikhets- och inkluderingsperspektivet i färdplanerna inom våra prioriterade områden.

Malmö stad arbetar därför aktivt med att utveckla sin kapacitet och förmåga att göra den lokala klimatomställningsprocessen mer inkluderande och rättvis. En rättvis omställning sätter fördelningen av de kostnader och nyttor som uppkommer i omställningen i centrum, där bland annat gemensamma investeringar och stöd som skapar strukturella förutsättningar för Malmöbor att göra nödvändiga förändringar oavsett inkomstnivå är grunden för omställningen. Malmö som stad och geografi är dock idag en väldigt uppdelad stad, där varje område och samhällsgrupp har väldigt olika förutsättningar att både hantera effekterna av klimatförändringar (anledning till Malmö stads fokus på sociala sårbarhetsanalyser), att vara del av klimatomställningen eller utveckla hållbara livsstilar. I utvecklingen av ett procesövergripande ramverk, om en inkluderande och rättvis klimatomställning i Malmö, har förståelsen och kunskapen om olika lokala klimat(o)rättvisor stärkts. Med inspiration från professor Annica Krusell definition av globala klimatorättvisor, använder sig processledningen sig av fem olika typer av klimatorättvisor för att strukturera upp arbetet med ramverket:

Ansvar för *klimatförändringar* – var sker de största utsläppen? Vem står för utsläppen? Vems bär ansvaret/har en roll att minska "sina" utsläpp?

Effekterna av klimatförändringar och av klimatomställningen – var drabbas man värst av negativa konsekvenser? Vem/vilka grupper drabbas av de "negativa" effekterna? Vem/vilka grupper får nytta av de "positiva" effekterna av omställningen?

Resurser för att hantera klimatanpassning och klimatomställning – var sätter samhället in mest resurser för att hantera konsekvenserna? Var avsätts resurser för att ställa om? Vems resurser? Vem får bära kostnader för klimatåtgärder?

Kunskap om klimatförändringarna och vad som kan göras åt dem – vem har tillgång till kunskap och information? Vems kunskap och erfarenheter inkluderas som underlag i analyser och beslut? Vem lyssnas på?

Delaktighet i vetenskapliga, politiska och ekonomiska beslut koppla till klimatomställning och klimatanpassning – vem har inflytande och får vara med och bestämma? Vilka grupper inkluderas och vilka inkluderas inte? Vem ges möjlighet att direkt medskapa eller vara med och finansiera eller investera i klimatåtgärder?

Genom Malmö stads arbete med the Malmö Commitment kommer staden arbeta mer konkret med ett par olika rättviseutmaningar, vilket görs utifrån kopplingen mellan den lokala klimatomställningen och de tre centrala hållbarhetsutmaningarna: Affordable, safe and sustainable housing for all, Sustainable Food for all samt Transition to an Equitably Sustainable Economy. För att stärka processen och göra den mer inkluderande är en effektiv lokal aktörssamverkan och medborgarinvolvering prioriterat. I dialoger och samverkansinitiativ används kunskapshöjning, gemensamt syfte, kartläggning av resurser och relationer, påverkansmöjlighet/rådighet och stadens roll som möjliggörare verktyg för att kunna mobilisera aktörer och Malmöbor samt bidra till en mer inkluderande omställning.

Klimatanpassning

Behovet av klimatanpassning har på senare tid blivit uppenbart för världen och för Malmö. För att rusta Malmö för klimatförändringarna har staden tagit ställning till att all fysisk planering ska anpassas utifrån det värsta klimatscenario vår expertmyndighet SMHI kan leverera, RCP 8,5 som spår en global uppvärmning till år 2100 om 4,3°C.

Malmö stad har under senare år drivit ett nationellt påverkansarbete som planeras att fortsätta även framöver. Syftet är att få till ändringar och förtydliganden i svensk lagstiftning för att möjliggöra för genomförandet av klimatanpassningen av Sveriges städer och samhällen.

Malmö stad är del av FN:s globala kampanj Making Cities Resilient 2030 (MCR 2030) och ska inom nätverket anordna minst en internationell konferens om klimatanpassning per år. Malmö stad har inom nätverket ett speciellt fokus på naturbaserade lösningar, vilka Malmö stad arbetat flitigt med de senaste åren. Bland annat inom det Vinnova-finansierade projektet Blue Green City Lab, vars lärdomar nu tagits vidare i genomförandeprojekt under 2024. Malmö stad och Köpenhamns kommun har fördjupat sitt samarbete och kunskapsutbyte vilket bland annat resulterat i att Malmöområdet blivit en så kallad "Mission Region" i EU:s satsning för 150 klimatresilienta städer och samhällen. Malmö stads har under antagit en strategi för kustskydd.

Samtidigt pågår ett arbete med att samla ihop tidigare arbete som gjorts i staden och formera nya samarbeten kring klimatanpassning inom och utanför Malmö stads organisation. Exempelvis genom att hantera frågan om klimatets riskpåverkan i verksamheternas risk- och sårbarhetsanalyser. Stort fokus har också legat på att undersöka utsattheten för olika klimatrisker i Malmöns olika geografier samt att genomföra sociala sårbarhetsanalyser för specifikt värmeböljor. En ambition har varit att samla olika styrdokument inom klimatanpassning under en gemensam klimatanpassningsstrategi.

Sammankopplingen mellan klimatomställnings- och klimatanpassningsarbete är centralt i Malmö och samlas under det gemensamma namnet Klimatarbete Malmö. Det samlade klimatarbetet, med tillhörande färdplaner samt investerings- och åtgärdsportfölj, utgör Malmö stads samlade lokala strategi för hållbar utveckling. Strategin har blivit utvalda av Tillväxtverket för prioritering av medel från den europeiska regionfonden fram till 2030, vilket skapar bättre förutsättningar för att staden tillsammans med lokala aktörer aktivt och mer systematiskt kan arbeta mot en hållbar urban utveckling och bidra till samhällets klimatmissioner. I genomförandet av Malmö stads miljöprogram samverkar de två centrala processerna både kring till exempel utveckling av arbetssätt, nulägesbilder, konsekvensanalyser och kunskapsprodukter samt för att motverka att processerna och dess åtgärdsarbete inte motverkar varandra och för att säkerställa positiva synergier. Samsyn kring färdplaner och ett samordnat strategiskt åtgärdsportföljarbete utgör är centrala delar i samverkan mellan processerna. Processerna samverkar också med de centrala funktionerna kring exempelvis uppföljning, lärande, kommunikation och aktörssamverkan. Även inkluderings- och rättvisefrågor utgör gemensamma beröringspunkter.

Exempel på övriga stödjande strategier och arbetssätt som kommer utvecklas vidare under 2025 och framöver:

- Lokalt engagemang och omställning i lokala geografier
- Digitalisering som verktyg för en effektiv omställning
- Ekosocial integration som möjliggörare och ekosociala innovationer som samverkansverktyg
- Samordnat arbete för lokal utveckling inom Malmö stad
- Metodutveckling för stödjande verktyg i att verka för aktörs- och behovsdriven lokal omställning och platssamverkan (exempelvis Klimatkvarter kopplat till exploatering och ekosociala kvarter kopplat till utveckling av den befintliga staden)
- Nya former för organisering och metoder för finansiering.
- Stärka arbetet med ekosocial integration för att bidra till neutralpositiva förflyttningar för Malmöborna (bibehållen eller ökad livskvalitet samtidigt som klimatpåverkan minskar)

- Modell för införande av en gemensam hållbarhets- och klimatinvesteringsplan för Malmö stads
- Nytt näringslivsprogram som stödjer såväl näringslivets konkurrenskraft, främjar näringslivsutveckling, nya arbeten och ökad sysselsättning, men samtidigt bidrar till en hållbar tillväxt, stödja Malmöborna till hållbara livsstilar och nå målet om en klimatneutral stad.
- Utveckling av en ny Mobilitets och parkeringspolicy som stödjer en positiv klimatomställning, goda livsmiljöer och främja en jämlik stad med större fokus på barn
- Portföljanslys och innovationsstyrning

5.3 Klimatinvesteringsplan 2030

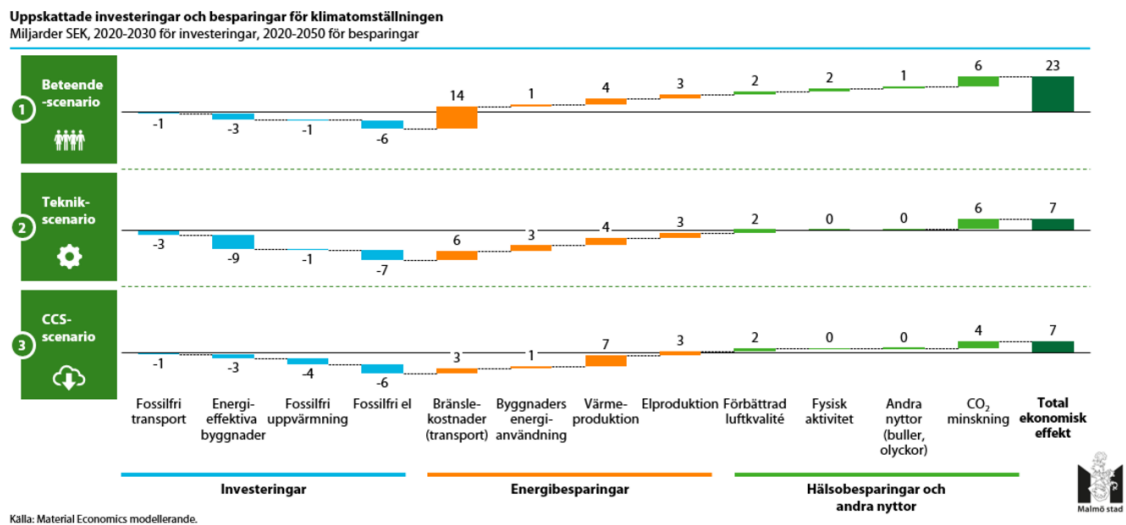
Under de senaste åren har Klimatomställning Malmö genomfört omfattande utredningar och analyser för att klargöra vilka klimatåtgärder som ger störst effekt för minskad klimatpåverkan i Malmö och vilka åtgärder som är prioriterade utifrån kostnad och samhällsekonomisk nytta. Rådigheten för olika samhällsaktörer har analyserats, för att visa vilka aktörsgrupper som behöver göra investeringar och ta kostnader för Malmös omställning och vilka aktörsgrupper som får ta del av olika nyttor av åtgärder. Scenarioanalyser är genomförda för klargöra vilka typer av åtgärder (tekniska, beteendeorienterade eller kolinfångning och -lagring) som ger stort nytta och långsiktiga effekter. Malmö stads beslutade och planerade åtgärder har också analyserats för att skapa en bättre förståelse för hur staden kan utveckla sin roll som föregångare genom ett systematiskt arbete utifrån stadens beslutade klimatbudget, men också som facilitator och möjliggörare för andra aktörers omställningsarbete. Malmö stad bedöms ha relativt goda förutsättningar till att säkerställa finansiering av kommande kommunala klimatåtgärder och -investeringar, men för att hantera processens hela åtgärds- och investeringsportfölj krävs riktade insatser för att säkerställa att andra lokala aktörer kan hantera och finansiera de åtgärder som ligger inom deras rådighet.

Dagens klimatpåverkan i Malmö kostar. Enbart utsläppen och energianvändningen i Malmö, främst relaterat till värme- och transporter, har beräknats kosta cirka 14 miljarder kronor per år. Ungefär hälften är direkta kostnader för energi och bränsle, medan resten är ohälsokostnader, kopplade till luft- och ljudföroreningar samt övriga samhällskostnader relaterade till klimatutsläppen. Generellt bedöms klimatomställningen ha en positiv samhällsekonomisk effekt, främst på grund av minskade energi- och ohälsokostnader. Övergången från personbilar till gång, cykel och kollektivtrafik skapar viktiga hälsofördelar samtidigt som det ger minskade utsläpp, bättre luftkvalitet och minskat buller. Kommunen har åtagit sig en rättvis omställning, vilket kräva ett tillvägagångssätt där aktörer, branscher eller Malmöborna med höga utsläpps nivåer engagerar sig konstruktivt för att minska sina utsläpp

samtidigt som den upplevda livskvaliteten för Malmöbor bibehålls. För Malmöbor med låga utsläpp är utmaningen att öka deras levnadsstandard, utan att öka klimatpåverkan. Detta kräver innovationer samt sammanhållande tillvägagångssätt och modell för hållbara investeringar.

Alla analyserade scenarier för Malmös klimatomställning bedöms vara samhällsekonomiskt lönsamma, vilket ska ses som en bra drivkraft för den lokala omställningen. Viktigt är dock att fortsätta utreda omställningen ur olika rättviseperspektiv och därigenom skapa större förståelse för hur kostnader och nyttor tillfaller olika aktörer- och samhällsgrupper samt geografier i Malmö.

Figur 13. Det samhällsekonomiska utfallet från genomförd scenarioanalys. För att vara relevant behöver analysen justeras för inflation, ökade energipriser samt högre räntor. Den samlade effekten bedöms dock vara att det ekonomiska caset förstärks.

Uppskattade kostnader för klimatkompensation utgör en ögonblicksbild, då det finns osäkerhet kring framtida investeringskostnader, pris per ton kolsänka och att allt styrs av framtida tillgång till kolsänkor. Malmö uppskattar att 50 kton bio-CCS kostar mellan 100 – 150 miljoner kronor per år och skulle staden maximera potentialen för biokol (4,8 kton kolsänka) ger det en uppskattad kostnad på 11,5 miljoner kronor årligen. Kostnadsbilderna tar inte hänsyn till övriga mervärden, utan enbart kronor per ton kolsänka. Speciellt för naturliga kolsänkor är det viktigt att dessa mervärden, så som biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster, inkluderas i framtida kostnads kalkyler ur såväl kostnads- som besparingsperspektiv.

I takt med att processens färdplaner arbetats fram inom de sju prioriterade omställningsområdena, så har klimatinvesteringsplaner börjat utvecklas för respektive färdplan. Investeringsplanerna aggregeras sedan och utgör då klimatinvesteringsplanen för Klimatomställning Malmös övergripande klimatfärdplan. Malmö har även tittat på medborgarnas Klimatomställning utifrån ett ekonomiskt

perspektiv, för att klargöra vad de behöver investera i, vad det kommer kosta att få en mer klimatsmart livsstil med mera. Fortsatt arbete behöver göras för att analysera omställningens konsekvenser för Malmöborna ur en rad olika rättviseperspektiv, så att omställningen både bidrar till minskad klimatpåverkan, goda livsmiljöer i hela Malmö samt en upplevd bibehållen eller ökad livskvalitet för alla Malmöbor.

Under 2024 har Malmö stad tagit fram en övergripande klimatinvesteringsplan, som en del i sitt Climate City Contract med EU-kommissionen (se bilaga 1). Klimatinvesteringsplanen fångade nuläget i klimatinvesteringar genom dels en redogörelse av befintlig investeringsfördelning och tillhörande finansiering, Malmö stads arbete med gröna obligationer, samt identifierade barriärer för klimatinvesteringar. Vidare presenterades möjliga investeringsval för att nå målet om en klimatneutral stad år 2030, utifrån en rad olika kostnadsscenarioer, kapitalförsörjningsplan, ekonomiska och finansiella indikatorer för uppföljning, utvärdering och lärande. Avslutningsvis beskriver planen tänkbara åtgärder för att möjliggöra finansiering av beslutade omställningsområdets prioriterade åtgärder, identifiering och hantering av risker kopplade till de samma, men också hur Malmö stad kan stärka sin kapacitet och engagemanget från deltagande aktörer i planeringen av investeringar och finansiering av lokala klimatåtgärder.

Det finns en rad olika barriärer och externa utmaningar för klimatinvesteringsplanens genomförande och att säkerställa att klimatinvesteringar kommer ske i Malmö. Det svaga ekonomiska läget, med låg inflation och höga räntor. Tillgång till överkomliga finansiella medel. Kompetenser, resurser och tid inom såväl offentliga som privata sektorn. Medborgarnas personliga val och socioekonomiska förutsättningar. Nationell politik och styrmedel. Det föreligger också utmaningar i att en rad barriärer är sammankopplade och beroende av varandra, vilket i sin tur än mer motverkar önskade investeringar. För Malmö utgör till exempel den svaga kapaciteten och flexibiliteten i det regionala elsystemet en begränsande faktor som motverkar investeringar i elektrifiering av industri och transportsektorn.

Den data som användes för klimatinvesteringsplanen är "opålitlig", både på grund av nya investeringsbeslut och prioriteringar, men också utifrån förändringar i omvärlden som påverkar förutsättningarna för finansiering. Malmö kan alltså inte lita sig på tidigare analyser och planer, utan arbetet med klimatinvesteringar är ett ständigt pågående arbete som löpande kräver nya analyser. En större genomlysning av processens samlade investeringsportfölj och möjliga finansieringsalternativ är påbörjad med stöd av Stockholm Environmental Institute.

Som ett led i att Malmö stad av EU-kommissionen tilldelats en Mission Label, så har Malmö stad i slutet av 2024 erhållit ett direkt expertstöd från det av EU-kommissionen inrättade Climate City Capital Hub. Expertstödet ska stödja Malmö i att arbeta med sin klimatinvesteringsplan, genom att vara behjälplig i att identifiera, förbereda och planera investeringsåtgärder samt att möjliggöra

tillgång till privata finansieringsströmmar. Malmö har bra kapacitet i att hantera egna investeringar och har väldigt goda förutsättningar att säkerställa finansiering av egna investeringsprojekt. De stora utmaningarna i Malmös omställning är snarare att förstå vilka beslutade och planerade åtgärder de lokala aktörerna har i sina investeringsportföljer, förstå vilka aktörer som inte har kunskap om olika finansieringsalternativ eller tillgång till hållbar finansiering, utreda alternativa finansieringsmodeller, säkerställa investeringsbeslut för betydande åtgärder eller att säkerställa stabil och långsiktig finansiering. Vidare att förstå och kunna påverka Malmöbor investeringar i den lokala klimatomställningen, ur såväl ett individ som samhällsperspektiv. För att nå målet om en rättvis klimatomställning, som samtidigt bidrar till goda livsvillkor för alla Malmöbor och bidrar till hållbar tillväxt, så behöver alla i Malmö på olika vis investera i omställningen.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kap 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för hållbara städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond

- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk. Med kommunernas identifierade utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt och långsiktigt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2 Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att, utifrån identifierade behov hos kommunerna, fortsatt koordinera, underlätta och skapa en samlad bild av finansiella stöd, uppdrag och satsningar som rör hållbara städer och samhällets utveckling. Syftet med åtagandet är att tillhandahålla ändamålsenlig information om olika finansieringsmöjligheter och stöd. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska initiativ kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030.

7. Viable Cities åtaganden

Med målet att skapa förutsättningar för ett gott liv för alla inom planetens gränser genomförs det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities i nära samarbete med olika aktörer för att påskynda omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Detta är en central del av Sveriges åtagande att uppnå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet. Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja städernas omställning på nationell, europeisk och global nivå genom att använda missionen som ett verktyg.

Inom ramen för Viable Cities som ett strategiskt innovationsprogram kommer följande att prioriteras:

7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030

Det pågår en allt snabbare mobilisering kring omställningen både lokalt, nationellt och internationellt, där Klimatkontrakt 2030 fungerar som viktigt verktyg. För att effektivisera och skala upp arbetet krävs bättre samordning och kontinuerlig utveckling av kontrakten. Detta inkluderar att bredda, replikera och prioritera åtgärder samt att effektivisera dialogen mellan alla inblandade aktörer.

Viable Cities programkontor har etablerat och utvecklar nu en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige. Syftet är att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt, där myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer utvecklar och skärper sina åtaganden steg för steg. Samtidigt fokuseras det på att implementera och skala upp åtgärder för att påskynda omställningen.

Den förstärkta samordningsfunktionen stödjer aktörerna i att gemensamt stärka sin förmåga att gå från teori till praktisk implementering av klimatåtgärder. Målet är att ta Klimatkontrakt 2030 till nästa nivå både lokalt, nationellt och internationellt.

Funktionen ökar också kunskapen och skapar bättre förutsättningar för kommuner och andra aktörer att dra nytta av och utveckla arbetssätt för att integrera de omfattande policypaketet på EU-nivå, som exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar, på lokal nivå.

7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning

Detta åtagande är kopplat till myndigheternas engagemang, som finns beskrivet i avsnitt 6.1, samt utvecklingsprocesser för systemdemonstratorer och policylab.

Viable Cities avser fortsatt vara en mobiliserande aktör inom smart policyutveckling och regelverk för att stödja städernas klimatomställning. Det innefattar bland annat att ge kommuner bättre överblick över gällande och framtida svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer som är relevanta för klimatomställningen, till exempel policypaketet Fit for 55.

Viable Cities åtagande innefattar också att erbjuda processtöd att förändra regelverk och normer för att praktiskt underlätta klimatomställningen.

7.3 Innovation, implementering och skalning

Viable Cities avser utveckla sin roll som föregångare och intermediär för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för att uppnå missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Detta arbete fokuserar särskilt på gemensamma utvecklingsprocesser för policyutveckling och lärande/innovation, som beskrivs i avsnitt 3.3.

För att underlätta för kommuner att implementera och skala innovation som snabbar på klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd. Detta inkluderar samarbete med andra strategiska innovationsprogram och Impact Innovation-program inom utvecklingen av Klimatkontrakt 2030.

Utifrån samarbetsavtalet som finns med Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer Viable Cities ytterligare utveckla samverkan med såväl städer och myndigheter inom detta område. Inom digitalisering för klimatomställning kommer arbetet utvecklas vidare med det nyligen inrättade Urban Twin Transition Centre.

Viable Cities samverkar också med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Klimatkommunerna inom initiativet Klimatkonkurrenskraft. Syftet är att påskynda omställningen i riktning mot missionen genom samverkan mellan kommunerna och näringslivet vilket bidrar till att stärka företagens konkurrenskraft.

7.4 Samordnad finansiering

Viable Cities kommer att stödja kommunernas behov av finansiering för klimatomställning och främja samarbete och synergier mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer tillsammans *med städerna* att fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 inom satsningen Klimatneutrala städer 2030 och de sex myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities kommer tillsammans *med myndigheterna* att utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 6.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030 samt som en del i det internationella arbetet med missionen och tillgängliggöra insikter och verktyg för många fler.

7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities är också en aktiv part i det europeiska partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med syster-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Malmö stad, myndigheterna Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket, Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2024-12-06 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021, den tredje 2022 och den fjärde 2023. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Kommunstyrelsens ordförande,
Malmö stad

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Caroline Asserup

tf Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Maria Ohlman

tf Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Malmö stad.

- [Klimatkontrakt 2030, Malmö 2022](#)
- [Klimatkontrakt 2030, Malmö 2023](#)
- [Miljöprogram för Malmö stad 2021 – 2030](#)
- [Översiktsplan Malmö](#)
- [Trafik- och mobilitetsplan](#)
- [Skyfallsplan](#)
- [Kretsloppsplan 2021-2030](#)
- [The Malmö Commitment](#)
- Övergripande sammanfattningar av Malmö stads klimatomställningsarbete hittas på Malmös hemsida – [Klimatomställning Malmö](#) och Malmö stads miljöredovisning hittas på [Miljöbarometern](#).
- Dokument som inte är länkade här eller finns tillgängliga på webben går att efterfrågas genom miljo@malmo.se

Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

